

התאחדות מול

יצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

י"ג כסלו תשע"א

וישלח

שנה י"ד גליון תרפ"ו

תוכן הענינים

לקח טוב..... עמוד ג'
שבת בשבתו..... עמוד ח'
דבש תמרים..... עמוד ז'
בשפתי צדיקים..... עמוד ט'
פרפראות לחכמה..... עמוד י"א
ודרשת וחקרת..... עמוד י"ג
חוקים להורות..... עמוד י"ז
פניני התורה..... עמוד י"ח
הילולא דצדיקא..... עמוד כ'
משולחן מלכים..... עמוד כ"ב
דברות קודש..... עמוד ל"א

זמנים	הדפ"נ	מוצ"ש
ברוקלין	4:20	5:47
קרית יואל	4:19	5:46
מאנסי	4:19	5:46
לעיקוואד	4:22	5:49
מאנטרעאל	4:05	5:32
מעלבירן	7:56	9:27
בוענאס איירעס	7:26	8:55
לאנדאן	3:51	5:17
מאנטשעסטר	3:52	5:18
אנטווערפן	4:31	6:01
ווינ	3:57	5:24
בני ברק	4:17	5:51
ירושלים	4:02	5:55

לוח יסודי התורה	למדתי
☐ זונטאג	☐ מו. סוטה
☐ מאנטאג	☐ מו. סוטה
☐ דינסטאג	☐ מו. סוטה
☐ מיטוואך	☐ מו. סוטה
☐ דאנערשטאג	☐ מו. סוטה
☐ פרייטאג	☐ חזרה
☐ שבת קודש	☐ חזרה

להכנסת מודעות, ברכות מול טוב,
הנצחת שם, לעילוי נשמות, אפשר לפנות:

באר"י:

באר"ב:

להר"ר מענדל פריעדמאן הי"ו להר"ר אנשיל א' לאוויטש הי"ו
011-972-527 648 437 845-662-5579

כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלקים

ברחובות קריה בין שאון האנשים הסתובב לו איש רמאי רע מעללים מלוכש בבגדים יקרים כשכל כולו מראה על אדם עשיר בן טובים ובחלקלקות לשונו היה צודה ברשתו אנשים תמימים וישרים.

יום אחד נודמן לשם עובר אורח שבא ממקום רחוק ואין הוא מכיר בעיר זו, החל הרמאי לשוחח עמו ושאלו: אם נצרך הוא לדבר מה, אולי אינו יודע לאן לפנות בעיר הזרה, כי מוכן ומזומן הוא ללוותו לכל מקום אשר פניו מועדות, בהיותו בטל ממלאכתו ויש לו פנאי לסייעו ולהוליכו למקום חפצו.

שמה האורח על ההצלחה בלתי צפויה שהאירה לו פנים, הוא הודה בדברים חמים למארחו ובלבו הרבה: לא נכון הדבר אשר בפי בריות כי פסו בני אדם הגונים מקרב הארץ, הרמאי הוליך את האורח לביתו וכיבד את מארחו בסעודה דשנה כשבכל עת דיבר עמו בחלקלקות לשונו דברי ידידות וחנופה, אולם האורח הבחין לפתע שהמארח זומם רעה ותחת מסוה של ידידות הוא מתכונן לרצחו נפש ולשדוד לו את כל רכושו, האורח נבהל ולא ידע לשות עצות בנפשו איך להנצל מידי הרוצח.

והנה עלתה עצה בלבו, באמצע הסעודה הוא החל לשבח את המארח ואת טעם המאכלים, וכך היה אומר: טעמה של הסעודה משובח מאוד, והוא דומה לטעמה של המאכלים שאכלתי בבית המלך על שולחנו.

המארח בשמעו זאת רפו ידיו וחשב לעצמו, אם כנים הדברים שהוא ידידו של המלך ושהוא מיסב על שולחנו, הרי שאני מסתכן בזה מאוד כאשר אבצע את זממי, פן תתעורר חמת המלך אשר ינקום בי ביד רמה על מות ידידו, ולכן מוטב לי שאמנע מלהזיק לו, ועל ידי תחבולה מחוכמת זו שעלתה בלבו ברגע האחרון, ניצל האורח ממות ונפשו היתה לו לשלל.

על פי משל זה מבואר בגמרא (סוטה דף מא:) את מאמה"כ שאמר יעקב אבינו לעשו "כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלקים", כי למרות דברי הידידות שהראה עשו כלפי חוץ בפגישתו עם יעקב, חשש יעקב שמא עשו הרשע מתנכל לו להרגו, לכן החליט להשמיע באזני עשו את קירבתו המיוחדת להקב"ה, וממילא לא כדאי להרע לו, כי הקב"ה אהבו ויעמוד לימינו של יעקב וינקום נקמת דם הקמים עליו, ובאופן זה ניצל יעקב ממזימותיו של עשו.

והם הם דברי רש"י על הפסוק כאן שכתב: "ולמה הזכיר לו ראיית המלאך, כדי שיתירא הימנו ויאמר, ראה מלאכים וניצול, איני יכול לו מעתה", כיון שיעקב הוא אהובו ומקורבו של הקב"ה, ומי שיתנכל לו סופו יהיה מר ורע.

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים
ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

וישלה יעקב מלאכים.

פירש"י מלאכים ממש, ו"ל דידוע מזה"ק שמכל מצוה נברא מלאך, ונגד השר של עשו עיקר התקנה נגדו הוא קרי"ש להכניעו, וז"ש והיה בית יעקב אש ובית עשו לק"ש ר"ת ק'ריאת ש'מע, כמ"ש במגלה עמוקות על פסוק כה תאמרון לאדני לעשו זה הוא קרי"ש, ויש לרמוז בתיבת מ"מ"ש ר"ת מ'קבלת מ'לכות ש'מים, היינו המלאכים היוצאים מכוונת קרי"ש הוא העיקר להכניע שר של עשו.

(תפארת שלמה)

☆

עם לבן גרתי.

פ"י לבן נקרא היצ"ר וזהו עם לבן עם היצ"ר שמרתי תרי"ג מצות, היינו ממה שמסית אותי היצ"ר לתאוות עוה"ז, מזה אני מסלקו בעצמו לאהבת הקב"ה ומדבק את עצמו לתורתו ועבודתו כי ממנו נקח לעבוד את ה', רק היצ"ר עושה בכל יום את שלו, לבן ואחר עד עתה, היינו שאיני יכול לסלקו להיות שלימות הגמור עד שנעשה תשובה באמת, אין עתה אלא תשובה.

(בית אהרן)

☆

וירא יעקב מאד ויצר לו וכו'.

ונראה דהנה האדם שבא לו ח"ו איזה יראה גשמיות, צריך להפשיט ממנה ולדבק ביראת ה', ויעקב אבינו ע"ה רצה להפשיט עצמו מיראה זו של עשו ולא היה יכול, כמ"ש וירא יעקב מאד, וזהו ויצר לו, על שהיה ירא מעשו, כי מי

שהוא מדבק ביראת ה' בשלימות, אינו מפחד משום דבר, וכמוהו בה' יתברך שלא יוכל האדם להזיק לו שום בריה שיש לו חלק יראה, וזהו כי ירא אנכי אותו, וע"כ בקש הצילנו נא וכו'.

(אורח לחיים)

☆

הצילנו נא מיד אחי מיד עשו.

דעשו הוא הסט"א, הוא מלאך המות הוא יצר הרע, ובקשת יעקב היה הצילני נא שלא יהיה עשו אחי, וזהו מיד "אחי" מיד "עשו" שלא יתגלגל שהיצר הרע יהיה אחי שפעמים ח"ו היצר הרע מסית לעבירה, ולעין אדם מראה מצוה, ועל דרך זה מתקרב לאדם ללכודו במהרה לעשות עבירה והבן.

(קדושת לוי)

☆

קטנתי מכל החסדים כו'.

אא"ז מו"ר זל"ה הגיד בשם הרבי מלובלין פ"י קטנתי מכל החסדים, שגם זה שקטן בעיניו, ג"כ מחסדי ה' ית', ויש לומר עוד, שע"י החסדים שעשה עמו ה"ת, הכיר כי קטן הוא, שע"י גודל חסדיו ית' שרואה האדם, ע"י מבין קטנותו.

(שפת אמת)

ע"י שיחשוב בשבילי נברא העולם יעבוד את ה' בלי פניות

ויותר יעקב לבדו וכו', ואיתא במד' הה"ד ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, וי"ל עפ"י הגמ' כל אחד מחויב לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, והנה כשנשים לב על דברי הגמ' זו היא מוסר גדול ודרך ישרה להדרכת האדם, כי כשעולה בדעתו שכל העולם לא נברא אלא בשבילי נמצא הוא יחיד בעולם וכל העמדת העולם וקיומו תלוי בו, בהטבת מעשיו הוא מקיים את העולם, וה"ז הפוך הוא מחריב את העולם, ואינו צריך לעשות עבודתו באיזה פנויה שישבחוהו בני אדם או כיוצ"ב, כי הוא העיקר בעולם וכל העולם מפלים אליו ואינו צריך להם, רק כולם צריכים לו, וזה מדריגה גדולה מאד כשזוכה לזה, ואז בודאי הוא עובד לה' לבדו בלי שום ערבוב ובלבול מחשבה ופניה אחרת, וגורם בזה ביטול כל הקליפות ונכנעים תחת יד הקדושה והשכינה כביכול, וזה מרמו המד' ויותר יעקב לבדו שזכה למדריגה זו שהאמין שהוא לבדו יחיד בעולם וכל העולם תלוי עליו ועל מעשיו או ונשגב ה' לבדו שעבודת שלימה ותמה ומבטל כל הקליפות.

(ורגל מחנה אפרים)

☆

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת וכו'.

פ"י קטן אני ואינו ראוי לגדל חסד ואמת, שזכיתי לגדולה הזו שעשית אותי לעבדך, לעבדך ולעשות רצונך.

(סידורו של שבת)

נמעה ונלכה ואלכה לנגדך.

פרש"י בשוה לך, וי"ל שאמר עשו ליעקב אבינו ע"ה שבעניני הבגדים והלבוש יהיו שניהם בשוה, ואילו בשאר ענינים לנגדך, תוכל לילך בדרך אחר ממנו, והשיבו יעקב הילדים רכים, אם כי אני כשל עצמי לא מפחד עוד להתקלקל ע"י הבגדים, אבל הילדים יתקלקלו עי"ז ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם, וכוננתו היה כדי שיוכלו לפתותו מעט מעט, ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני, אין רצוני רק למצוא חן בעיני השי"ת, ולא תוכלו לפעול מאומה.

(הרה"ק מהר"י בעלזא זי"ע)

☆

שמך יעקב לא יקרא עוד וכו'.

שמך יעקב ר"ל שתהי' בבחי' עקב, אבל לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ר"ל שכאמת תהיה עובד השם ותהיה במדריגת ישראל מדריגה גדולה, לי ראש, שיהיה לך המוחין גדולים, רק תחזיק עצמך בבחינת עקב בהכנעה אמיתית לפני השי"ת.

(אמרי יוסף)

☆

ויאבק איש עמו.

שזה המלאך היה המקטרג שלו שלא רוצה ללחום עמו ותפסו באיזה חטא ולא מצא בידו שום חטא ועון התחיל לקטרגו באבק שבידו, ויעקב אבינו ע"ה עשה תשובה תיכף בדרך הצדיקים, ובה נתעלה האבק ההוא עד הכסא הכבוד, וכן תמיד הכעל דבר מחזר למצוא עילה בהצדיק, והוא צריך לזה תמיד הרחורי תשובה, וזהו עד עלות השחר, פ"י שכך הוא

תמיד שמאבק היצר הרע עם האדם ועומד עליו צופה לצדיק וכו' וה' לא יעזבנו וכו', עד אי"ה עלות ישראל למעלה ויבא גאולתינו מהרה ואז יעבור רוח זומאח ובעל המלחמה בין האדם ויצרו.

(נעים אלימלך)

בס"ד

כל מיילי דמיטב...

די ניי-ערצייגטע הערליכע

רבי מאיר בעל הנס פושקע

פון אונזער הייליגן כולל

כולל עצי חיים בארה"ק

ווערט איצט פארטיילט פאר אלע אונזערע תומכים ואנ"ש

מאכט זיכער צו באקומען אונזער פושקע

וועלכע אידן נוצן אין פריידן און אין ליידן, און פועל'ן דערמיט כל מיני הצלחות וישועות

פושקע גבאים

צו באקומען אונזער פושקע אדער אויסצוליידיגן א אנגעפילטע פושקע קענט איר זיך ווענדן צו אונזערע

קרית יואל

מחז"ל **נפתלי הירצקא שווארץ** הי"ד

וויליאמסבורג

מחז"ל **אהרן אפרים ישע סאנדער** הי"ד

בארא פארק

מחז"ל **יואל הכהן** ב"ד יוסף לייב **סאנדער** הי"ד

מאנסי

מחז"ל **יואל** ב"ד אהרן זאב **שפיטצער** הי"ד

מונטריאל

מחז"ל **מרדכי אפרים פישל סופר** הי"ד

1-888-REB-MEIR אדער רופט אריין
7 3 2 - 6 3 4 7 צו אונז אין אפיס:

◆ א ל ק א ד מ א י ר ע נ ו ◆

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערובים וסדרים

מצות שבת היא בחינת ומדריגת ארץ ישראל

וישלה יעקב מלאכים לפניו וגו' עם לבן גרתי וגו' יל על דרך
שאומרים בנוסח הזמירות של שבת ישלח מלאכו לפני ללוותי
לויה, ולכאורה היאך שייך לומר שישלח המלאך לפני ללוותי,
הלא אם המלאך הוא ללוותי הלא הוא הולך מאחוריו, אך עיקר
הכוונה על אותן שני המלאכים המלווין לאדם בשבת קודש,
וכשמצא נר דלוק ומטה מוצעת ושלחן ערוך אז מברכין אותו
כנודע, ואותן המלאכים הם באים בערב שבת לקראת האדם,
על דרך בואו ונצא לקראת כלה שבת מלכתא, רק אחר כך
הולכין ללוות את האדם מבית הכנסת לביתו, ועל זה אומרים
ישלח מלאכו לפני ללוותי לויה, וכמו כן היה אצל יעקב אבינו
שנאמר בו ויפגעו בו מלאכי אלהים, שהלכו לקראתו, והם היו
מלאכי ארץ ישראל, שהיא בחינת שבת קודש, כנודע אשר
שבת קודש היא במדריגת ארץ ישראל, ובאו לקראתו בכדי
ללוותו אחר כך. והנה יעקב כשאמר עם לבן גרתי, ותרי"ג מצות
שמרתי, ולכאורה איך אפשר זאת, וכי נתן תרומה או קיים מצות
חליצה ויבום, רק נראה דכוונתו כי רבקה אמרה לו וישבת עמו
ימים אחדים, וכוונתה להזהירו שישמור שבת בבית לבן, וזה
נקרא ימים אחדים, על דרך אמרם ז"ל לכלם נתת בן זוג ולי לא
נתת בן זוג. ואמרו חז"ל כל השומר שבת כאילו קיים כל התורה
כולה, על זה רמז יעקב עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי, היינו
שומר שבת ששקול כנגד כלתרי"ג מצוות, והפחיד את עשו
בזה, אשר בכח שמירת שבת יתגבר על עשו להכניעו, על כן
שלח אליו המלאכים שהיו לפניו, היינו אותן מלאכי ארץ
ישראל שבאו לקראתו, ולא שלח אותן שהלכו אתוללוותו כי
המה מלאכי חוץ לארץ, ויעקב רצה להכניעו בכח מצות שבת
שהיא בחינת ארץ ישראל, וזהו שמרו ז"ל מלאכים 'ממש' ר"ת
מ'טה מ'נורה ש'לחן, והוא דרך אמרו ז"ל מצא נר דלוק מטה
מוצעת שלחן ערוך. (אמרי נועם)

יעקב הכניע את קליפת עשו בכח מצות שבת

ויהי לי שור וחמור איתא במדרש שור זה יוסף וחמור זה משיח
בן דוד וזה יש לרמז בסיום הכתוב למצא חן בעיניך, כי כבר
כתבתי אשר שלח לו שהוא שומר שבת ע"כ אינו ירא ממנו,
והנה המליך אותו תן בחן (כ"כ בספר יצירה דע"כ בו שבת) וכן בשבת
וזה למצא חן ח"ן היינו להוציא ח"ן מספר עש"ו עולה משי"ח ב"ן דוד
מיתה, והנה תן מספר ח"ן למספר עש"ו עולה משי"ח ב"ן דוד
אשר על ידו יהיה אשפלתא דעשו אשר ע"י שמירת שבת שהוא
אות ת' יבטל ת' איש של עשו גם אצל יוסף נאמר בן פורת יוסף
שפירש"י בן ח"ן שהוא על"י ע"ן לבטל עינא בישא דעשו שהוא
ר"ע ע"ן במספר ת' וע"י יוסף שהוא ב"ן ח"ו. (כח שבת שהמליך אותו
ת' בחן יבטל לעשו). (אור למאיר)

בשבת מותר ליהנות מהעולם הזה

ויאבק איש עמו עד עלות השחר גו' שלחני כי עלה השחר,
וי"ל הדנה ידוע מחז"ל דהשר הי' שרו של עשו. ושמעתי בשם
אדומ"ו הרב הקדוש מראפטיש"ן ז"ע ע"פ מכרה כיום את
בכורתך לי דהנה יעקב ועשו חלקו את עצמם בנחלת שני
עולמות ונטל יעקב אבינו ע"ה את עולם הבא, והנה יעקב הבין

דיש מצות מעשיות דצריך ג"כ לעוה"ז כגון תענוגי שבת קודש
ויו"ט וכדומה, ע"כ אמר מכרה כיו"ם שהוא ר"ת כ"ולם י"שבעו
ו"יתענגו מ"טובך, ר"ל מכור לי עוה"ז הצריך לעוה"ב, עכ"ד"ק,
והנה המלאך הודה לו בכאן על הברכות והסכים על מכירת
העוה"ז הצריך לזמני קודש, ע"כ אמר שלחני כי על"ה השחר"ר
ר"ל עתה תוכל לשלח אותי כי כבר הי' עלי' לשחר"ר שהוא ר"ת
ש"בת ח"ודש ר"גל, ונתעלו הזמני קודש כי הסכמתי על
תענוגיהם, וזהו ויאבק איש עמו, ר"ל דזה ידוע דמאן דנטיר
ברית זוהה למלכו"ת ולשבת מלכת"א, והמלאך כאשר נגע
ביריכו וראה דנטר הי' הברית קודש, כמו שאמר כחי וראשית
אוני, ועי"ז זוהה ג"כ לשבת קודש שהוא בחי' מלכות וכן ר"ח
הוא בחי' מלכו"ת שנקרא ראש כמו מלך שהוא ראש, וכן כל
הרגלים המה בחי' מלכו"ת כמו דאיתא בספר חסד לאברהם
דכל הרגלים המה ראשי השנה, וזהו ו"י אב"ק שהוא ר"ת ו"י
א"ות ב"רית ק"ודש ואינני יכול ליעקב בשום אופן כי הוא נטיר
הברית קודש, וע"כ אמר לו שלחני כי עלה השחר ר"ל כי כבר
הי' עלי' לזמני קודש אשר המה בחי' מלכות שמרומים בתיבת
שח"ר היינו ש"בת ח"ודש ר"גלים כי כבר זכית למלכו"ת ובכאן
הסכים לו גם על הבכורה שהזמני קודש נקרא בכור, כדאיתא
בספרים דבכור נקרא מדת מלכו"ת ועי"ז מרומים זמני קודש
כנ"ל ודו"ק.

השמש מרפא לשומרי שבת

ויזרח לו השמש וגו' איתא בספרים בשם מדרש פליאה וז"ל
מכאן ששמרו האבות את השבת, ע"כ ושמעתי ליישב בהקדם
דברי המד"ר כאן ויזרח לו השמש לו לרפאותו ולכ"ע לאורה
ע"כ והיא תמוה ג"כ מאוד, וכי ליעקב אבינו ע"ה לא הי' השמש
לאורה אך נראה עפ"י מה דאיתא בתענית (דף ח') שמש בשבת
צדקה לעניים ואיתא בספרים הפי' עפ"י מה דאיתא בגמ'
דלעתיד לבוא לא נהי' צריכין לאור השמש כמו שנאמר הי' יהי'
לך לאור יומם ויהי השמש רק לרפואה וכיון דשבת היא מעין
עוה"ב לא פועל השמש כלל בשבת להאיר ורק היא צדקה
לעניים משבת שלא ישמרו אותו כהלכתו עי"ב והנה איתא
דמעשה זה דיעקב אבינו ע"ה הי' בשבת ושפיר נחא דברי
המד"ר לו לרפאותו ולכ"ע לאורה דהוא לא צריך כלל לאורה
ומיושב בזה ג"כ המדרש פליאה הנ"ל דמכאן ששמרו האבות
את השבת דאל"כ הי' ליעקב אבינו ע"ה ג"כ השמש לאורה
וקשה מה ויזרח לו הא לכ"ע זרחה ודו"ק. (תורת צבי)

השבת משפיע עשירות בלי עצבון וחסרון

ויבא יעקב שלם וגו' ויחן את פני העיר ובשאלות שהי' בערב
שבת עם דמדומי חמה ותיקן להם תחומין וי"ל הכוונה עפ"ימ"ש
ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה זה השבת, ופי' הגאון
ר"ר העשל דמי שיש לו מנה רוצה מאתים ודואג תמיד אבל
שבת הוא נחלת יעקב בלי מצרים ולא יחפוץ יותר עכ"ד
ודפח"ח ולכן לא חסר יעקב ע"י המנחה של עשו כלום ויבא
שלם בממונו וי"ל דע"י מצות תחומין שעושה גבול לעצמו ולכן
שכרו שיהי' לו נחלה בלי מצרים ולכן כשבא שלם תיקן להם
תחומין. (תכלת מרדכי)

דבש תמרים

בנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

אמרו לו שליחיו שעכ"ז הולך לקראתך ונמצא שאינו יכול לפדות אותו בממון שפיר מותר מעתה לבקש שינצל בכח מעשיו הטובים, לזה אמר הצילנו נא מיד אחי מיד עשו ולכאורה למה התפלל בזכות מעשיו הטובים, לכך המשיך כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים, שיש לחוש שמא יהרוג את בנו והוי בזה חשש פקוח נפש ומותר. (יד יקותיאל)

☆

עם לבן גרתי ופירש"י ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים וצ"ב למה הודיע זאת לעשו, י"ל לפימ"ש בתפלי"מ עה"פ ואני כזית רענן בבית אלקים, דאיתא במדרש יפה תואר פרי זית קרא הי שמך, למה נמשלו ישראל לזית מה זית אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתישה אף ישראל וכו', ד"א מה שמן צף מלמעלה ואינו מתערב בשום משקה וכו', וכל אי מישראל יש לו הבחירה אם שיהיה נבדל מהאוח"ע בכל הענינים א"כ נתקיים בזה קריאת שם פרי זית שקרא הי שמו וא"צ לכתישה, משא"כ כשאנו נבדל ומתדמה להם א"כ בהכרח צריך לכתישה, וזהו ואני כזית ר"ל בזה נמשל איש הישראלי לזית במה שהוא רענן מושרש בבית אלקים דהיינו מובדל ומופרש מאוח"ע וא"כ א"צ לכתישה ע"כ, וזהו ששלח יעקב לו עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים, ואם כן הנני נמשל כשמן הטוב שאינו צריך לכתישה ויסורין, כי התבדל מלבן הרשע ואם כן אין לך לשנוא אותי כיון שאין צריך לכתישה. (דברי יואל)

הצילנו נא מיד ר"ת המן, שזה עמד להם בימי המן גם כן. (ייטב לב)

☆

עם לבן גרתי וגו' ויהי לי שור וחמור. פירש"י עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי, ויתבאר לפי מה שידוע דאף ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא היינו דוקא שכר על גוף המצוה, אבל שכר על ההכנה שקודם למצוה איכא אף בהאי עלמא, וז"ש עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי, שהכנתי עצמי לקיים כל המצות ע"ד ואביו שמר את הדבר שהיה יושב ומצפה מתי תבא לידי ואקיימנה, ואמר ע"ז מאין מוכח מכיון ויהיו לי שור וחמור וקשה הא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא אלא ע"כ שהכנתי א"ע לקיים כל התרי"ג מצות ובא זה בשכרי. (קדושת יו"ט)

☆

הצילנו נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים. יש לבאר עפ"י"מ במעשה דר"ט שרצו לזרוק אותו בנהר והציל את עצמו במה שאמר אוי לו לטרפון שזה הורגו והצטער כל ימיו ע"ז שהשתמש בכתרה של תורה ואמרין שם הטעם לפי שר"ט עשיר גדול היה והיה יכול להציל עצמו ולפייסו בממון ע"ש, ומבואר דהיכי דיש לפדות א"ע בממון אסור להשתמש בכתרה של תורה, אבל כאשר אינו יכול מותר, ובעצ"ח כתב בזה לפרש דברי רש"י אע"פ שיש לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים אלא מתנת חנם, דכשם שאסור להציל את עצמו בכתרה של תורה כך לא ירצו לבקש בתפלה משום מעשיהם הטובים ע"כ, והנה כמו"כ יעקב שלח דורונות לעשו לפדות עצמו בממון, אבל כאשר

ויאמר יעקב אלוקי אבי אברהם ואלוקי אבי יצחק. וצריך להבין דבפרשת ויגש על הפסוק ויזבח זבחים לאלוקי אביו יצחק פירש רש"י חייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד אבי אביו לפיכך תלה ביצחק ולא באברהם, ואם כן קשה מה נשתנתה תפילתו של יעקב כאן שהקדים להזכיר את אברהם. וי"ל דבשולחן ערוך יורה דעה (סימן רמ"א) הובאה שיטת מהר"ק דאין אדם חייב בכבוד אבי אביו, וכתב על זה השאגת אריי לחלק שכל זמן שאביו קיים יש טעם לחייבו לנהוג כבוד באבי אביו, שהרי אתה ואביך חייבים בכבודו, משא"כ לאחר מיתת אביו אין בן הבן חייב בכבוד אבי אביו. ומעתה מובן היטב כי אז בלכתו לחרן הי' יצחק קיים והי' יעקב חייב בכבוד אבי אביו לכן הקדים להזכיר את אברהם לפני יצחק, אבל שם בברי ויגש מיירי שלא הי' יצחק כבר קיים, וכבר לא הי' חייב בכבוד זקינו, לכן הזכיר רק את יצחק אביו. (ישמח משה)

☆

ויחץ את העם אשר אתו. יש לרמוז על פי מה שאמרו חז"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים הקב"ה שקליהן לשקליו, ופי' המפרשים כי מצות מחצית השקל בא להורות שידמה כל אחד בנפש כאילו הוא מחצה, ואיננו אדם שלם בלתי אם יתחבר יחד עם חברים כל ישראל למען יהיו כולם אגודה אחת ואז אין כל אומה יכולה לשלוט בהן, וז"ש ויחץ את העם שהורה להם להיות כל אחד חצי, אשר ביחד הם אדם השלם, וזהו שאמר הכתוב

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

מול דנה ישיזעה באהל צדיקים
קול צהלה ורינה, שפתותינו תרננה
נברך לאלוקינו, שהשמחה במעוננו, עת הזמיר הגיע בגבולינו

ובהדרת קודש ובאותות כבוד ואהבה, נשגר בזה ברכת מולא טב"א, אל מול פני הדרת גאון מאורינו ומאליפנו, המסור מריחוק מקום וקירוב הלב למענינו, שר התורה והיראה, לוחם מלחמת ה' בעוז ובגבורה, משריש בלבבות רבבות אלפי ישראל מסוף העולם ועד סופו השיטה הברורה, מלחיב לבבות בני ישראל בדברים אהובים, היורות זיקים ושביבים, חסידא ופרישא, בוצינא קדישא, נהורא נפישא,

נבוד קדושת מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה שבמעון קדשו
בנישואי נכדתו הח' שתחי' למז"ט
בת לחדב"נ
הגה"צ רבי שמעון זאב מייזליש שליט"א
רב ביהמ"ד ישמח משה קרית יואל יע"א

ומצלאין אנו לחיי מלכא מרנא ורבנא, יזכחו השי"ת לנהל את עדת מי מנה, מתוך נחת והרחבת הדעת, על מי מנוחות ינהלינו ובמעגלי צדק ינחינו, ויזכה לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח במדה גדושה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, עדי נזכה במהרה לרגלי מבשר צדק משמיע ישועה, ומלכינו מרן שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים בקידה חמש מאות
הנהלת הקהילה
ובני צדיקים יראו וישמחו וחסידיהם ברנה יגילו

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיכך

בשפתי צדיקים

כי במקלי עברתי את הירדן הזה

על דרך שסיפר אא"ז [הבעל שם טוב הק'] נ"ע זללה"ה, שפעם אחת עבר נהר "הנעסטר" בלי שום שם, רק היה מניח חגורו ועבר עליו, ואמר: שבאמונה גדולה הוא שעבר, וזה יש לומר שרימזו יעקב אבינו ע"ה במקלי גימטריא יעקב היינו בשמו שהוא יעקב מדת אמת והיינו לגודל אמונה שלו בזה עברתי את הירדן, והבן. (דגל מחנה אפרים)

עזים מאתים ותישים עשרים

פעם נסע הגאון בעל בית הלוי מבריסק ז"ע ברכבת, ובקרון בו ישב היו עוד יהודים, כשהגיע זמן תפילת מנחה, התקרב למקום מושבו של ה"בית הלוי" כדי להתפלל מנחה בציבור, באותו קרון ישבו שני משכילים שהיו בכלל העשרה להשלים את המנין, וכשראו שמתכוונים לתפילת מנחה יצאו מהקרון, ובוטל המנין, והתפללו ביחידות, אחרי שהיהודים גמרו את תפילתם חזרו השנים לקרון ותפשו מקומותיהם, התנהגותם גרמה לה"בית הלוי" צער רב, ביתיים בקשו אחדים מה"בית הלוי" שעד שיגיע זמן תפילת ערבית יגיד לפניהם דבר תורה, פתח ה"בית הלוי" בקול רם, כדי שדבריו יגיעו גם לאזני המשכילים, ואמר: בפרשתן מסופר שיעקב אבינו שלח מנחה לאחיו עשו, עדרים של עזים, גמלים, פרות ועוד ועוד, והנה כל ימי הייתי מתקשה להבין, מדוע לא שלח יעקב במנחתו, גם עדר כלבים שישמרו על עדרי הבהמות, אבל היום ראיתי מעשה ועמדותי על טעמו של הדבר, יעקב ידע שדרכם של כלבים לברוח מן המנחה...

וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו

מסופר שפע"א התפרצו קבוצת בריונים לביתו של רבי יוסף חיים זונענפלד זצ"ל ואיימו עליו לרצחו נפש, משהגיעה ההשתוללות לשיאה, פרס הרב את כתונתו וגילה את לבו והכריז מולם בקול אדיר וחזק: "הננו מוכן ומזומן לקדש שם שמים, ירו בי ורצחוני, אני לא אזוח מהאמת כמלא הנימה", בתגובה על הצעד הזה, נסוגו המתקיפים ויצאו את הבית, מאוחר יותר ביאר הרב את פשר התנהגותו, ואת הסיבה שניצל מהם, על פי מעשה שהיה בעיירה שאדיק שבפולין: באותה עיירה התגורר מלשין יהודי, שהפיל את חיתתו על יהודי העיירה, וכולם פחדו ממנו, בחוצפתו היה דורש שיתנו לו בכל שבת לישב במזרחו של ביהמ"ד הגדול בעיירה, ולהעלותו לתורה ל"שישי", באחד הימים נפטר רב העיירה, ובמקומו נתמנה אחד מגדולי התורה מששמע הרב החדש על מעללי המלשין ועל חוצפתו לבוא לביהמ"ד וליטול לעצמו עליה חשובה, החליט לקיים את מצוות "לא תגורו מפני איש" באחת השבתות הופיע הרב בביהמ"ד הגדול, וכאשר קרא הגבאי להמלשין לעלות לתורה, הכה הרב בחזקה על העמוד שלפניו וזעק: מה לך ולתורה הקדושה, מה לך פה טמא

ומשוקץ, המוסר ממונם ונפשם של ישראל לשלטונות, לברך על התורה, צא טמא, המלשין ניסה תחילה להכות את המרא דאתרא, אך המתפללים מנעו זאת ממנו, בחרי אף פנה המלשין הנעלב והזועף לעבר דלת היציאה ועזב את המקום, ושלח אצבע מאיימת כלפי הקהל, כאומר "עוד אלמדכם לקח". לאחר כמה חדשים הוזמן הרב להיות מוהל באחד מכפרי הסביבה, כאשר עשה את דרכו בלויית שנים מתלמידיו אל עבר הכפר, הבחינו התלמידים במלשין הדוהר על סוסו לקראתם, פחד גדול תקפם, אך הרב נשאר שלו ושאנו, הסוס הדוהר קרב אליהם, המלשין קפץ ממנו בזריזות, וניגש בצעדים מהירים אל הרב, לתדהמת התלמידים, נעמד "המוסר" על יד הרב, והתכופך כלפיו בהכנעה, והתחנן ואמר: מוריני ורבינו, סלח לי, מחל לי על מה שעוללתי וחטאתי כנגדך, משכילה את דבריו קפץ בחזרה על סוסו ונעלם, כשהמשיכו התלמידים הנדהמים את דרכם בלוי רבם אל מחוז חפצם, פתח הרב ואמר להם: אסביר לכם את פשר המאורע, כאשר ראיתי את המוסר דוהר על סוסו ומתקרב לקראתנו, חפשתי מקלט והצלח באחד מפסוקי התורה, והנה נזדמן לי הפסוק כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, מיד התחלתי להרהר ולהפך בזכותו של אותו בר נש, הרהרתי, כמה זקוק הוא לרחמים על שפל התהום המוסרי שאלי התדרדר, ומי יודע, אולי אם היה מקבל חינוך נכון בילדותו, לא היה מגיע למה שהגיע, המשכתי במחשבתי להפך בזכותו, עד שנכמרו רחמי עליו ונעקרה מלבי כל טינה נגדו, ומכיון שכך פעל כאן הכלל של כמים הפנים לפנים, ונכנסה בלבו מחשבה טובה, והחל להרהר, אולי הרב צודק, שהלא וודאי עשה מה שעשה מתוך כוונה טהורה לשם שמים, ולא לשם קנטור, מתוך מחשבות אלה נתרכך לבו, והגיע לרגע של חרטה ובקשת סליחה.

משגמר ר' יוסף חיים את סיפורו, אמר: כדברים האלה הרהרתי גם אני בשעה שעמדו מולי חמשת הבריונים והניפו אגרופיהם מולי, את הרעיון הזה למדתי אמנם מהרב של שאדיק, אך מצאתי לכך גם מקור בתורה, כאשר באו המלאכים אל יעקב, הם סיפרו לו "באנו אל אחיך אל עשו", שהיית אומר אחי הוא, אבל נוהג עמך כעשו הרשע, עודנו בשנאתו, אמנם עשו שונא ליעקב, אבל גם יעקב שונא אותו, כדכתיב "כי משנאיך ה' אשנא", והנה אח"כ "וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא לקראתו וארבע מאות איש עמו" כאשר ראה יעקב שהסכנה מתקרבת, מה עשה, "וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו", יעקב השתחוה וכפה את מחשבתו, והפך בזכותו של עשו, עד אחיו, עד שנהיה כאחיו ממש, ע"י מחשבותיו לזכות נתעוררה בו האחוה, ומה כתיב בתריה, "וירץ עשו לקראתו ויחבקוהו" ומביא רש"י: אמר רבי שמעון בר יוחאי הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב אלא שנכמרו רחמי באותה שעה ונשקו בכל לבו. (אוצר אפרים)

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת וישלח

מו"ה מרדכי הערש פארקאש הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה מנחם מעבדל גוטמאן הי"ו

המלמד: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה יואל וויזער הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה הערש פייערשטיין הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה יואל בערקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה יצחק בער וויצבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מו"ה חיים בנימין בראך הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

משפחת פריינד

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה יואל שניצער הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מתן בסתר

המלמד: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

מו"ה לייב הערשקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה יואל וויצבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה משה שמחה קויפמאן הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה ישעי גרויס הי"ו

המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר חיים הירש שליט"א

מו"ה פנחס אלימלך ווייסמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יואל וויצבערגער שליט"א

והר"ר משה ווייס שליט"א

מו"ה יושע הערש גליק הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה יעקב הערש פערל הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה אברהם שמחה גאטליעב הי"ו

המלמד:

הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

מו"ה דוד ווייס הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאיהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים בפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

ואיים מנחה ישיבו" היינו ששיבו המנחה שקבלו מיעקב, וזה כוונת הכת' "ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלוחה" המנחה הזאת שנשלחה עכשיו לעשו, אבל לע"ל לימות המשיח "לעבדך ליעקב" עתידים האומות להחזירם ליעקב. (ר' דוד לידא)

☆

ויותר יעקב לבדו: פירש"י שכן פכים קטנים, וי"ל ע"פ מה שאמרו בזהר כתיב גבי נגעי בתים ופנו את הבית שהקב"ה חס על פכים קטנים לכן צוה לפנות הבית קל וחומר שחס על תלמיד חכם שלא ילך לבד רק אם שני נעדרו עמו, וזה שאמר הכת' "ויותר יעקב לבדו" וקשה למה נשאר יעקב לבדו הרי יש הק"ץ מפכים קטנים שת"ח יחוס על עצמו ולא ילך לבד לכן אמר רש"י "שכן פכים קטנים" יעקב שכן את הק"ץ מפכים קטנים לכן נשאר לבד. (תפארת צבי)

☆

ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנאל: י"ל ע"פ מה דאיתא (סוכה כ"ט א') על ארבעה דברים חמה לוקה ואחד מהם זה שני אחים שנשפך דמם כאחד, הנה רבקה אמרה למה אשכל גם שניכם יום אחד ודרשו חז"ל (סוכה י"ג א') ביום שימות יעקב ימות גם עשו, ועכשיו מובן "ויזרח לו השמש" אחרי שנאבק עם המלאך ואם יעקב היה נהרג אז גם היה צריך עשו למות באותו היום ואז נשפך דם שני אחים ביום אחד והיה החמה לוקה אבל עכשיו שניצל יעקב מהמלאך בגלל זה "ויזרח לו השמש". (דברי יאיר)

☆

על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה: בפס' זה יש רמז על כל ימי הצומות של השנה: "את" ר"ת ת'שעה בחודש א'ב, וגם ת'ענית א'סתר, "גיד" האות ג' מרמז ג' בתשרי (עם גדליהו), האות י' מרמז על עשרה בטבת ועשרה בחודש תשרי (יום כפור), י"ג הוא י"ג בחודש אדר (תענית אסתר), גי"ד בגימטריא י"ז שהוא י"ז בתמוז, "הנשה" הם אותיות השנה, וזה כוונת הכת' "לא יאכלו בני ישראל" חייבים לצום בימים "את גיד" "הנשה" של השנה. (שפת כהן)

☆

וכי יש לי כל: י"ל התוס' כתבו (ע"ז כ'). אע"פ שאסור ליתן לנכרי מתנת חנם משום הלאו של לא תחנם אבל מתנה מועטת מותר ועוד כתבו שם שאם הגוי מתלווה עמו בדרך מותר לתת לו גם מתנה מרובה, וז"ש יעקב מה שנתתי לך היא מתנה מועטת כיוון "יש לי כל" והנה מתנה מועטת ועוד "נסעה ונלכה" ביחד ואז מותר גם מתנה מרובה. (עיד דוד)

☆

אל תיראי כי גם זה לך בן: קשה מה זה נחמה על צערה, י"ל איתא (שבת ל"ב). על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר: נדה מאי טעמא אמר רבי יצחק היא קלקלה בחדרי בטנה לפיכך תלקה בחדרי בטנה, ואיתא (ויק"ד י"ד ז') אמר הקב"ה אם שמרת ימי נדה אני נותן לך בן ואת מולו לשמנה ימים, נמצא השכר של שומרי נדה שניתן בן זכר ורחל בשעת סכנת לידה היתה יראה שלא יחשדו אותה הבריות שלא שמרה נדה לפיכך יש לה צער לזה בישרה לה המילדת שיהיה לה בן ממילא לא יחשדו אותה. (כתנות אור)

וישלה יעקב מלאכים: פירש"י מלאכים ממש, וקשה למה שלח דווקא מלאכים ולא שלוחים ב"ז, י"ל ע"פ דברי חז"ל אם נאמר שצדיק עדיף ממלאך אז מותר לצדיק לראות בשכינה אבל אם נאמר שמלאך עדיף אז רק מלאך מותר, איתא בפדר"א על הפס' (כ"ז א') "ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו מראות" בשעה שנעקד יצחק על המזבח נשא עיניו למעלה וראה השכינה וכ' כי לא יראני האדם וחי והיה צריך למות במקום זה כהו עיניו וסומא חשוב כמת, אבל במד"ר (ס"ה ה') איתא שעניי יצחק כהו בכדי שיעקב יבא לקחת הברכות, לכן שלח יעקב מלאכים ממש בכדי להראות שצדיק עדיף ממלאך שהשולח ודאי עדיף מן השליח ממילא הצדיק מותר לו להסתכל בשכינה ומה שכהו עיני יצחק בכדי שיבא יעקב ויטול הברכות ממילא כדין מגיע לי הברכות ואין לך לשנוא אותי על הברכות. (משנת ר' אליעזר)

☆

עם לבן גרתי: פירש"י לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר אינך כדאי לשנוא אותי על ברכות אביך שברכני הוה גביר לאחיד שהרי לא נתקיימה ב'י, י"ל כך שאם תוציא אותיות ב"י מתיבת גביר יישאר גר וזה שאמר רש"י "לא נעשיתי גביר אלא גר שהרי לא נתקיימה ב"י" האותיות ב'י לא נתקיימו וממילא נשאר גר. (מיני תרגומא)

☆

קטונתי מכל החסדים ומכל האמת: אמרו (סוטה ה'). אמר רב ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית, ר"ל צריך שיהיה בו שמינית שבשמינית גאון רמז לזה כי הנה פר' וישלח היא פר' שמינית מן פר' בראשית והפס' השמיני בפרשת וישלח היא "קטונתי מכל החסדים" ר"ל גאון כוז שהיא שמינית שבשמינית מותר להיות בו. (וכרן ישראל)

☆

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו: קשה מהו "הבא בידו", י"ל אותו המנחה ששלח לו אף ששואה היה הן רב עכ"ז לא בא מן הגזל או גניבה רק היה מעות כשר שהרויח יעקב "בידו" ר"ל ביגיע כפו, וז"ש "מן הבא בידו" ממה שהרויח בידו בהכשר זה שלח "מנחה לעשו". (כנפי נשרים)

☆

ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: י"ל איתא במדרש (ב"ר ע"ה י"ג) מהו רוח תשימו אמר יעקב לפני הקב"ה רבוננו של עולם אם יהיו צרות באות על בני לא תביא אותם זו אחר זו אלא הרווח להם מצרותיהם, לפי"ז מדויק המסורה "ורוח תשימו" ואידך "רוח והצלח" יעמוד ליהודים" ר"ל יעקב התפלל שיהא רוח בין עדר לעדר ואז "רוח והצלח" יעמוד ליהודים. (דמשק אליעזר)

☆

ויצו גם את השני גם את השלישי גם את כל ההלכים: י"ל ג' פעמים "גם" הנוכח כאן רמז על ג' גאולות "גם את השני" ג"ס ר"ת גאולת מ'שה "גם את השלישי" ר"ת גאולת מ'דרכי "גם את כל ההלכים" ר"ת גאולת מ'שיח. (ויקח משה)

☆

ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלוחה: איתא במד"ר (בראשית ע"ח י"ב) כל אותן המתנות ששלח יעקב לעשו עתידים הגוים להחזיר לישראל לימות המשיח שנאמר "מלכי תרשיש

מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הקדוש זיעוועכ"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

תבואתה לראש יוס"ף

בתודה וקול זמרה, נברך בזאת השורה, ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם מעלת כבוד ידידינו החשוב האי גברא יקירא, עושה ומעשה למען מוסדותינו רבות בשנים תדירא, ובמיוחד משקיע מיטב כשרונותיו למען הבית חינוך לבנות ברוח מסורה, נשוא פנים נכבד ומאד נעלה, נודע לשם ולתהילה, תוך אמוני עם סגולה, ויהי ה' את יוס"ף, יראת ה' על פניו חופף, ה"ה

הרה"ח ר' יוסף יהושע גריין שליט"א

חבר הנהלת מוסדותינו הק'

לרגל השמחה השוויה במעונו בהכנס נכדו ני"ו לעוהתוה"מ

בן בנו ידידינו החשוב והנעלה, נודע לשם ולתהילה,
מרבין תורה לעדרי עדרי, עומד לימין מוסדותינו בפעולות כבירים

הרה"ג ר' עזריאל גריין הי"ו

ר"מ ישיבת ווילרייק אנטווערפן יצ"ו

וצרופה בזה ברכותינו, אל מע"כ ידידינו, שיזכה לרב תענוג ונחת, ממנו ומכל יוצ"ח בבת אחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך להרבות בפעליו הכבירים לטובת מוסדותינו בכל עת, ובשכר זאת יתברך בכל משאלות לבו לטובה, מידו ית"ש המלאה הפתוחה והרחבה, וכת"ס.

החותמים למען שמו בהערכה ובהוקרה

משה חיים ווייס, מנכ"ל

יצחק ברוך אילאוויטש, גרשון כהן, פסח ראטה,

יקותיאל יצחק בראך, יחזקאל ראטער, צבי יודא ווייס

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

הרב יקותיאל יהודה וואלדמאן שליט"א, מח"ס תורת יקותיאל

ודרשת והקרת

**ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ויקחו שני בני יעקב שמעון
ולוי אחי דינה איש חרבו ויבואו על העיר בטח ויהרגו כל זכר,
ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב.**

מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן בטעם הריגת כל בני העיר

כתב הרמב"ן ז"ל ורבים ישאלו איך עשו בני יעקב
הצדיקים המעשה הזה לשפוך דם נקי, והביא מה
שתירץ הרמב"ם (הלכות מלכים פ"ט ד"ד) שבני נח מצווים על
הדינים, והוא להושיב דיינין בכל פלך ופלך לדון בשש
מצות שלהן, ובן נח שעבר על אחת מהן הוא נהרג
בסייף, ראה אחד שעבר על אחת מהן ולא דנוהו
להרגו הרי זה הרואה יהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל
בעלי שכם הריגה שהרי שכם גזל, והם ראו וידעו ולא
דנוהו. [ברמב"ם שלפנינו חסר מתיבות אלו "ראה אחד
שעבר על אחת מהן ולא דנוהו להרגו הרי זה הרואה
יהרג בסייף", וכנראה נשמט מפני הצענזור, ועיין להלן
בדברינו].

וכו', אלא שאין הדבר מסור ליעקב ובניו לעשות בהם
הדין, עיי"ש בדבה"ק.

ופירות הנושרין מדבריהם, שנחלקו בטעמא
דמילתא שהשבטים הרגו את כל אנשי העיר
שלכאורה היו חפים מפשע, לשיטת הרמב"ם דמשום
שהם מצווים על הדינים והם לא הושיבו דיינים לדון
את שכם, והרמב"ן חולק על זה שאין הורגין על מצות
עשה, וס"ל שטעם הריגתם היה על מעשיהן
המקולקלין כמו שבעת אומות של ארץ ישראל.

סברת פלוגתתם תלויה במשנתו של מרן החת"ס זללה"ה

והנה מרן החת"ס סופר זללה"ה בתשובתו (ח"י תשובה
יד) מתהלך בהרחבה לבאר טעם פלוגתתם, ומקדים
ואומר דלכ"ע לית דין ולית דיינא דכל ז' מצוות שמנו
חכמים את בני נח בן נח נהרג עליו, והם מנו גזל ודינים,
ועל כל אחד משניהם בן נח נהרג עליו, וכ"ע נמי מודים
שבן נח מצווה על דיני ממונות כגון אונאה וכובש שכר
שכיר והדומה לזה, אלא שהרמ"א (בשור"ת סימן י) מסופק
אי הצווי הוא שכל מלך בעצמו חוקק לו משפטים על
כל פרט ופרט לפי חפצו, ואז אותו הדין שחקק המלך
הוא דין תורה, כי זה יסד הקב"ה שיחקקו להם דין
ונימוס באונאה והשגת גבול ושומרים וכמה יקנוס
הגנב וכדומה, אלו הדינים שחקק כל מלך לעמו, נעשו
הדינים שהם מז' מצוות שבני נח חייבים עליהם, או
דילמא שהם מחוייבים לדון ממש כדין תורה,
בשומרים וגניבה, וככל הכתוב, ועיי"ש ברמ"א מילתא
בטעמא (ועיין שור"ת חת"ס חו"מ סימן צא ד"ה וכל זה), וספק זה לא
נכנס כלל בפלוגתת רמב"ם ורמב"ן.

ואמנם בהא פליגי, דהרמב"ם ס"ל דכל אלו נכללו
במשמעות מצות גזל (דבכל דין ודברים בעניני ממונות בין אדם לחבירו
יש א' שגזול מחלקו), והכוונה גזל וכל אביזריהו, כמו
שמפורש שם בהלכה ט, ונשאר מצות דינים להושיב
דיינים ולדון איש את רעהו, ולפי זה על כרחך בן נח

אמנם הרמב"ן ז"ל חולק עליו, וז"ל: ואין דברים
הללו נכונים בעיני, שאם כן היה יעקב אבינו חייב
להיות קודם וזוכה במיתתם, ואם פחד מהם למה כעס
על בניו וארר אפם אחר כמה זמנים, וענש אותם
וחלקם והפיצם, והלא הם זכו ועשו מצוה ובטחו
באלהים והצילם. ועל דעתי הדינין שמנו לבני נח
בשבע מצות שלהם אינם להושיב דיינין בכל פלך
ופלך בלבד, אבל צוה אותם בדיני גניבה ואונאה
ועושה ושכר שכיר ודיני השומרים ואונס ומפתה
ואבות נזיקין וחובל בחבירו דיני מלוה ולוה דיני מקח
וממכר וכיוצא בהן, כענין הדינין שנצטוו ישראל,
ונהרג עליהן אם גנב ועשק או אנס ופתה בתו של
חבירו או שהדליק גדישו וחבל בו וכיוצא בהן, ומכלל
המצוה הזאת שיושיבו דיינין גם בכל עיר ועיר
בישראל, ואם לא עשו כן אינן נהרגין, שזו מצות עשה
בהם, ולא אמרו (סנהדרין נז) אלא אוזרהה שלהן זו היא
מיתתן, ולא תיקרא אוזרהה אלא המניעה בלאו.

ומסיים בטעם שהרגו השבטים את אנשי העיר,
וז"ל: וכי אנשי שכם וכל שבעה עממין לא עובדי
עבודה זרה ומגלה עריות ועושים כל תועבות ה' היו

נהרג כגון ככה, שהרי דינים א' מז' מצוות ועל כולם בן נח נהרג, וחשב הרמב"ם שמפני זה נתחייבו אנשי שכם הריגה, על שראו אדוניהם שכם בן חמור גזל את דינה ולא דנוהו, וזה לדעת הרמב"ם.

אמנם הרמב"ן ס"ל גזל כמשמעו, אבל "דינים", כל שארי דינים כולם, שכר שכיר וכדומה וכולל נמי להושיב דינים, אבל אין נהרגים אלא על הדינים ממש (היינו על חלק הלא תעשה במצוות דינים, כגון שלא לכבוש שכר שכיר, ולא להשיג גבול, ולא לעשוק, ולא לגנוב, ולא להתנות), ולא על להושיב דינים (אבל לא על חלק המצוות עשה שבמצוות דינים, דהיינו המצוה להושיב דינים), שהרי אין בן נח נהרג על שב ואל תעשה דהיינו אם עובר על קום ועשה להושיב דינים, ואיך נתחייבו אנשי שכם הריגה על שביטלו עשה לדון אדוניהם, ועוד אילו היה בן (שגם על ביטול עשה נתחייבו הריגה) איך כעס יעקב על שמעון ולוי על שהרגו את החייבים הריגה, וזה פלוגת הרמב"ם והרמב"ן.

והמשיך מרן החתם סופר להעתיק מה שכתב הלחם משנה לתרץ קושית הרמב"ן על הרמב"ם, שמצוות עשה של הושבת דינים יש בה גם כן ביטול בקום ועשה דהיינו שלא יעוות משפט. והעיר על זה החת"ס יפה כתב אבל לא הועיל, נהי דדינים כולל השתא ב' דברים, א' קום ועשה להושיב דינים, ואל תעשו עול במשפט ונתחייבו הריגה על עושה עול, מכל מקום לא הועיל איך נתחייבו אנשי שכם הריגה על שלא שפטו אדוניהם, והלא לא עשו עול, אלא שלא הושיבו דינים לדון את אדוניהם, ונלענ"ד דס"ל לרמב"ם נהי דעל ביטול קום ועשה אין בן נח נהרג בבית דין, אבל מכל מקום חייב מיתה, כמו גוי ששבת חייב מיתה ואינו נהרג עליו בבי"ד להרמב"ם (הלכות מלכים פ"י ה"ט), והכי נמי דינים כולל לא תעשה עול במשפט ונהרג עליו, וכולל נמי לדון ולהושיב דינים "וחייב מיתה" ואינו נהרג, נמצא אנשי שכם היו חייבים מיתה, אבל אין מצוה על בי"ד להורגם, וכיון שנתחייבו מיתה, עכ"פ אין אשם על שמעון ולוי שהרגו מי שנתחייבו מיתה, ומכל מקום הואיל ולא נתחייבו בי"ד לטפל בהריגתם, כעס עליהם יעקב על שהכניסו עצמם לסכנה שאינה מוטלת עליהם, ונסתלק השגת הרמב"ן מכל וכל, עכ"ל.

הערה בדברי הרמב"ם

אולם דברים הללו קשה להעמיס אותם בדברי הרמב"ם, שהרי מלשונו של הרמב"ם, אם ראה אחד

שעבר על אחת מהן "ולא דנוהו להרגו", הרי זה הרואה "יהרג בסייף", וכן באומרו ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם "הריגה" שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו, מפורש יוצא שהרואה ולא הושיב דינים לדונו הרי הוא חייב הריגה בסייף ולא מיתה בידי שמים, ונמצא שהדרא קושית הרמב"ן על הרמב"ם לדוכתא.

שיטת הרמב"ם הוא שמצוות דינים קאי על כל א' וא' הרואה

ואשר על כן נראה בעיני לומר דבר חדתא בהבנת פלוגתתם, ואעתיק לשונו של הרמב"ם במילואה כפי שנדפס במהדורא החדשה (מהדורת ר"ש פרנקל), וז"ל: וכיצד הן מצווין על הדינים, חייבין להושיב דינים ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצוות אלו, ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצוות אלו יהרג בסייף, כיצד אחד העובד ע"ז, או שברך את השם, או ששפך דם, או שבעל אחת משש עריות שלהם, או שגזל אפילו פחות משהו פרוטה, או שאכל כל שהוא מאבר מן החי, או בשר מן החי, או שראה אחד שעבר על אחת מאלו ולא דנו והרגו, הרי זה יהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה שהרי שכם גזל, והם ראו וידעו ולא דנוהו, ובן נח נהרג בעד אחד ובדין אחד בלא התראה ועל פי קרובים, אבל לא בעדות אשה ולא תדון אשה להם, עכ"ל.

דברי הרמב"ם צ"ב שתלה הדבר בראיה ולא בדיעה

ולכאורה יש להתבונן באומרו "או שראה אחד שעבר על אחת מאלו ולא דנו והרגו", וכן בסוף דבריו "והם ראו וידעו ולא דנוהו", דלמה הקפיד להדגיש ענין הראיה, והרי עיקר הדברים הוא כאשר ידעו ולא דנוהו, ואם כן מה לי אם הידיעה הוא על פי ראיה או שנודע הדבר על ידי עדים, וכמו כן בבעלי שכם עיקר החטא היה בזה שלא הושיבו דינים לדון את שכם בן חמור, ואם כן מה הוא כוונתו באומרו "והם ראו וידעו", גם צריך להבין שמתחיל ומסיים בדיני בן נח, אם כן למה הפסיק באמצע לבאר מדוע נתחייבו אנשי שכם, ולכאורה היה לו לסיים תחילה בהלכות בני נח, ואחרי כן לבאר ענין שכם.

לכאורה עיקר חטאם על שלא מנו דינים לדון ולשפוט אותם

וי"ל בביאור הענין דהנה יש לחקור האם נתחייבו כל אנשי העיר שכם על זה שלא דנו את שכם בן חמור, והרי לאו כל א' מבני העיר ביכלתו לישיב

שמצות עשה של הושבת דינים יש בה גם כן ביטול בקום ועשה דהיינו שלא יעוות משפט, ולדברינו כוונת דבריו הוא, שאכן שמצות דינים אינו רק על העמדת דינים שידונו את העם, אלא שבזה נכלל גם החיוב על כל הרואה בן נח שעבר על א' מז' מצוות שלו מחויב עליו לראות שהדיינים ידונו אותו ולהרגו, ואם מאיזה סיבה אין הדיינים דנים אותו להריגה, הרי הרואה מחויב לעמיד את עצמו להיות הדיין ולדונו ע"י ראייתו ולהרגו, ואם אינו הורגו נחשב כאילו עיוות את הדין, שהרי הוא הדיין ובמקום לחייבו מיתה כדינה של תורה פסק את דינו לחיים, ונמצא שמצות דינים כולל השתא ב' דברים, א' קום ועשה להושיב דינים, הב' ולא תעשו עול במשפט, שהרואה ידון אותו למיתה אם אין הדיינים דנין אותו, וחייב להעמיד את עצמו להיות דיין ולהרגו, ולא לדונו ולהשאירו בחיים.

ונחזור לעניינינו לגבי אנשי שכם, דהנה התורה אמרה ויבוא חמור ושכם בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי עירם לאמר וגו', ואם כן הרי כל אנשי העיר שכם ראו וידעו את אשר עשה שכם, היינו שעובר על איסור גזל שגזל את דינה, וכיון שלא נתמנו שם דיינים, אם כן נתחייבו כל א' מאנשי העיר להעמיד את עצמו להיות דיין לדונו ולהרגו, ומכיון שלא דנו אותו להריגה אלא דנו אותו להשאירו בחיים, הרי עברו בזה על לא תעשו עול במשפט ואזהרתם היא מיתתם, ועל כן נתחייבו כולם להריגה.

בזה מובן מה שהסמיך הרמב"ם הלכות בני נח ודין שכם

ומעתה מובן שפיר למה הפסיק הרמב"ם באמצע הלכות בני נח בדין שכם, כי אחר שהשמיענו האי הלכתא שכל יחיד ויחיד שראה בן נח עובר על א' מז' המצוות, שחייב להיות בעצמו הדיין ולדונו כפי הדין להרגו, ואם משאירו בחיים הרי כאילו הוציא משפט עול והוא עצמו נהרג, לזה המשיך לבאר שמסיבה זו נהרגו כל אנשי שכם, כי הלא המה ראו וידעו מה שעשה שכם ומכל מקום לא דנוהו להריגה, ועל כן נתחייבו כולם בהריגה, והשבטים הק' עשו כדת וכהלכה, ואם תאמר שהלא אין כל אנשי העיר דיינים, ואם כן אין האשמה תלויה בהם, לזה מסיים הרמב"ם בלשונו וכן נח נהרג בעד אחד ובדיין אחד וכו', להשמיענו שכיון שדינא הכי שכל אחד נעשה דיין כאשר ראה וידע, לכן נהרגו אנשי העיר שכם שהם ראו וידעו ומכל מקום לא דנוהו להריגה.

כסאות למשפט ולדון, ואם כן ממה נפשך, אם היו דיינים קבועים בעיר שנתמנו לדון ולשפוט, הרי הקולר תלוי על צווארם שהיה להם לדון אותו ולא דנוהו ולא על אנשי העיר, ואם לא היו דיינים בעיר כלל, הרי נתחייבו כבר בהריגה לפני זה על עצם חטא זה שלא מינו דיינים כמצווה עליהם, ואם כן למה כתב הרמב"ם שנהרגו על שראו וידעו ולא דנוהו, והרי עיקר חטאם היתה בזה שלא מינו דיינים עליהם לדון ולשפוט אותם על מעשיהם.

הרואה בן נח שעובר על אחת מז' מצוות שלהם, הוא העד והוא הדיין

וחייב להרגו

אמנם יש לומר בהקדם הכתוב (במדבר לה יב) ולא ימות הרוצח עד עמדו לפני העדה למשפט, ואיתא בספרי יכול שיהרגו אותו משהרג או שנאף, תלמוד לומר ולא ימות הרוצח עד עמדו וגו', ואפילו ראהו בית דין הגדול שהרג, יהיו כולם עדים ויביאו עדותן אצל בית דין אחר שידינוהו, עוד איתא שם בספרי הרי עדה שראו אחד שהרג את הנפש, יכול יהרגו אותו עד שלא יעמוד אצל בית דין, תלמוד לומר ולא ימות הרוצח עד עמדו, ע"כ. וכן נפסק להלכה ברמב"ם (הלכות רוצח ושמירת נפש פ"א), (ועיין בחינוך מצוה טז). אמנם בדין זה יש הבדל וחילוק בין בני ישראל לבן נח, שדין זה אמורה רק אצל ישראל, מה שאין כן בן נח "כשרואה" בן חבירו עובר על אחת מז' מצוות בני נח אינו חייב להביאו לפני בי"ד לדונו ולהרגו אלא נהרג על ידי עד אחד או קרוב או על פי דיין אחד או על פי הודאת פיו, (עיין חינוך מצוה ס' ד"ה וזאת המצוה ובמנ"ח שם סקט"ז). ולפי זה נמצא שהרואה בן נח שעובר על אחת מז' מצוות שלהם, הרי הוא העד והוא הדיין וחייב להרגו (ומה שכתבו התוס' במס' עבודה זרה דף כ"ז ע"ב ד"ה ולא ובדף ס"ד ע"ב ד"ה איזהו מיירי בישראל שחייב לדונו בבית דין).

ולפי זה מדוקדק היטב לשונו הזהב של הרמב"ם שאם ראה אותו אחד שעבר על אחת מאלו "ולא דנו והרגו", שכוונתו להשמיענו הלכתא דא, שכל בן נח הרואה האיק בן נח עובר על א' מז' מצוות שלהם, מתחייב להיות בעצמו הדיין לדונו ולהרגו.

כדין עשו השבטים שהרגום שנתחייבו מדין עושה עול במשפט

ודבר זה יתכן להעמיס גם בכוונת דברי הלחם משנה שכתב לתרץ קושיית הרמב"ם על הרמב"ם שאין בן נח נהרג על שב ואל תעשה ואיך נתחייבו אנשי שכם הריגה על שביטלו עשה לדון אדוניהם, ותירץ

עוד ישמע בערי יהודה
ובחוצות ירושלים
למזל טוב
קול ששון וקול שמחה
קול חתן וקול כלה

חסדי ה' אזכיר תהלות ה' ואהלל בשיר ושבח חיבור דודים ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומשובח
ישמח לבנו ותגל נפשנו בעת הגיע זמן שמחה בביתו יחד לה' בשמחת בני בניו בשיר ושבח לקל הרועה אותי
ירננו עצי תומר אבות העדה משה ועד משה יהיו נא דברינו אלה לאנשי שלומינו בקריאה של חיבה
ממכון שבתם בשמים ישמח משה עמנו בעת משה ממרום ישפע שמחה וקדושת יי"ט לרבנו ותלמידיו לגיל ולשיש
ייט"ב ל"ב בפרי עצי חיים על ראש שמחתנו לפאר ייתקבצו ויבואו איתנו לישמוח בקול תודה ושיר
ענינו נשואות למרום שזכות אבותי"ק יגן בעדנו בזמן שמחה ענדו כתר לראש בית אבותינו כחתן יכהן פאר עטרה
קבל שועת בני ישראל ויתברכו במילי דתליא במזל קהל עדתנו יתברכו בזאת הברכה אשר ברך משה ברב מזל
בברכות ישועות ונחת דקדושה בבתי בניי וכל טוב בימינו בקרוב נזכה לשמוח בקבלת פני משמיע ישועה מבשר טוב

ובכן אתכבד בזה להזמין את קרובי אהובי וידידי אנ"ש היקרים שיחיו
ליום כלולת נכדתי היקרה

הכלה הבתולה המהוללה

מרת חיה שרה תחי

בת חתני היקר הרב הגה"צ שלשלת היוחסין
מוה"ר שמעון זאב מייזליש שליט"א
רב ביהמ"ד ישמח משה פק"ק קרית יואל יע"א

עב"ג החתן המו"מ בתורה ויר"ש

הרב חיים יעקב שליט"א

בן מחור' ש"ב הרב הגה"צ שלשלת היוחסין
מוה"ר יואל רוקח שליט"א
רב דק"ק אוהל משה - מאנסי יע"א

אשר תהי' בעזהשי"ת למזל טוב בשעה טובה ומוצלחת
ביום א' לסדר וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו (וישב)
י"ד לחודש כסלו תשע"א לפ"ק

בבית המדרש הגדול פה ק"ק קרית יואל יצ"ו
12 גארפילד רד.

קבלת פנים בשעה 5:30 והחופה בשעה 6:30

ובכן את אחיי וידידי רבנו ותלמידיו קרואי שושנים, אליכם אקרא נערים עם זקנים, אספו דיונים רעים לאמנים, בשמחת נכדי מגזע
שרפי העליונים, טללי ברכות ישפע ממעונים, זכות אבות יזכור לבנים, במהרה נשמע קול מצהלת חתנים, ולציון נעלה ברגנים

והגני בזה דו"ש המחכה לקראת פניכם ומעתיר בעד שלומכם וטוב הצלתכם כה"י
המצפה לישועה ולהרמת קרן ישראל במהרה

חק' אהרן מייטלבוים

אבדק"ק סאטמאר יע"א

פניני התורה

פנינים והידושים בגמרא מס' סוטה
הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נערך ונסדר ע"י א' המגני"ש שליט"א

המתיירא מן העבירות שביד"ו

ב'מצח' נרשמים עבירות החמורים, ו'ביד' נרשמים העבירות שהאדם דש בעקביו, והשופט הכריז 'ילך וישוב לביתו' דוקא למי שיש עבירות ביד"ו

מן העבירות שביד"ו – שעדיין רישומו ניכר

ובספרו בן יהודע כתב לפרש באופן אחר קצת וז"ל י"ל אומרו שביד"ו, לשון יתר. ונ"ל בס"ד ע"פ הידוע שהחוטא נרשמים עבירותיו בשרטוטין שבידו ומצחו, וביום ההוא ממש לא יהיה הרושם ניכר בידו ומצחו, ע"ד שאמרו (שו"ע יו"ד סי' ל"ט סי"א) סירכא בת יומא אינה סירכה, ואם לא עשה תשובה ביום ההוא ממש, אז יהיה ניכר רושם העבירות בידיו ומצחו עד שיעשה תשובה. ולזה אמר המתיירא מעבירות שביד"ו, ר"ל שעדיין רושם שלהם ניכר בידו, אי נמי אומרו שביד"ו ר"ל עבירות של מעשה כי כל מעשה יתייחס לידים לאפוקי עבירות של הרהור דאינו חוזר מעורכי המלחמה בשבילן עכ"ל.

*

ומענין לענין באותו ענין, שעל מצחו של האדם נרשמים העבירות והמצוות שעשה, אציין עוד מראה מקומות לזה, ידוע מ"ש הזוה"ק על הפסוק "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל וכו'", ולא נאמר 'ואתה תבחר'. יען שמשנה ראה בשרטוטים דמצח כל העבירות שעשה האדם, ולפי"ז ראה מי ראוי לשפוט את העם. וכן ידוע ומפורסם שהאר"י ז"ל הכיר במראה פני המצח של אדם איזה עבירה עבר.

ומתאמרא בספרי חסידות לפרש דברי חז"ל (במס' גיטין) "בפני נכתב ובפני נחתם", הכונה שבפני האדם נכתב ונחתם כל העבירות שעשה מנעוריו, ואין תקנה למחקו, רק אם רוחץ פניו בדמעות שליש ששופך על עונותיו, כמבואר בראשית חכמה (שער התשובה פרק ה'), שלכן ירחץ את מצחו בדמעותיו, למחוק העבירות שעשה.

במשנה (דף מד.) "ויספו השוטרים לדבר אל

העם וגו' [ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו]. רבי עקיבא אומר הירא והרך הלבב כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה, ולראות חרב שלופה, רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב, זהו המתיירא מן העבירות שביד"ו.

כתב הבן איש חי (בספרו בניהו עמ"ס סוטה), יש לעיין דסגי לומר 'המתיירא מן העבירות', ולמה אמר 'שבידו'.

ונ"ל בס"ד, כי ידוע שבמצח יש שרטוטין שנרשמות בהם העבירות של האדם, וגם ביד יש שרטוטין שנרשמים בהם העונות, אך במצח נרשמות עבירות גמורות וחמורות, ובכף היד נרשמים עונות שאדם דש בעקביו, שהם מתהוים מטבע החומר, וקלין הם בעיני האדם, שאינו מרגיש בהם כל כך, כמו לשון הרע גאוה חנופה קנאה ושקר וכיוצא באלו, כי מזגו וטבעו של האדם רשומים בשרטוטי ידו כנודע.

והנה מי שיש לו עבירות גמורות וחמורות, מעיקרא אינו יוצא ואין צריך לו משוח מלחמה להחזירו, אבל מי שיש לו עונות שאדם דש בעקביו, שהם קלים בעיני האדם, אשר נכתבים ונרשמים בידים, אפשר שלא ירגיש בהם, ויצא למלחמה, ולכן יצטרך לו משוח מלחמה להכריז "מי האיש הירא ורך הלבב", כשיתקבצו החיל בספר, כדי שזה האדם יחזור, ולכן דייק לומר זה המתיירא מן העבירות שביד"ו, דייקא, כי מי שיש לו עבירות גמורות, הרשומים במצחו, ולא בידו, זה בלאו הכי אינו יוצא מעיקרא עכ"ל.

*

סיום מסכתא העשירית

דמסיים מסכתא עבידנא יומא טבא לכולהו רבנן

אמר אב"י תיתי ל"י דכד חזינא צורבא מרבנן

מבאן נהגו כל ישראל לסיים בשמעתתא, וליתן סבא והוד"י למקום, ולפרסם אותה שמחה סוכה לך
סעוסיין סעודה בעת שמסיימין וכו', וא"כ השלמת הספר אין לך מצוה גדולה מזו, ובפרט היבא סדעתו
להתחיל אחר כך ספר אחר וכו', דאפילו מי שלא סיים מסכתא זו מצוה רבה שישמח עם המסיים
יום של שלמה ב"ק סוף פרק ז'

הזמנה חשובה

ברגשי שיר ושבח להקב"ה שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה וזכו אלפי ישראל
לסיים מסכת סוטה שלמדו מדי יום ביומו במשך חדשים האחרונים
מתכבדים אנו להזמין בזה את כל הקהל הקודש חובבי תורה ולומדי אל

השמחה הגדולה "שמחת התורה"

מעמד רבתי

סיום מסכת סוטה והתחלת מסכת פסחים

במעמד רבבות אלפי ישראל ומלכם בראשם
ב"ק מרז' ארמו"ר עט"ר שליט"א

שיתקיים יחד עם סעודת הודאה ודינער השנתי
להחזקת מוסדותינו הק' תורה ויראה דרב"י ד'סאטמאר

ביום ב"א בסל"ז - מושב"ק וישב הבעל"ט
באולם הענקי פאלאסקי פארט קאמפלעקס

המוכחים לקראת בואכם

התאחדות אברכים דקהל יטב לב ד'סאטמאר

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

דיני שכירות פועלים (ט) - המשך דיני בל תלין -

פועל קטן / תשלום חלק מהשכר / שני פועלים

פועל קטן

בפועל קטן גם שייך דיני בל תלין, ולכן אם שכר קטן שיעשה בעבורו איזה פעולה צריך לשלם לו בזמן (אהבת חסד פ"ט בל' ה' ומביא ראיה מהרמב"ם פ"א מהל' שכירות שכתב "כל שכיר שתבעו בזמנו אפילו היה השכיר קטן נשבע ונוטל, ומשמע דאם תבעו לאחר שעבר זמנו אז נשבע הבעה"ב ששילם ונפטר משום חזקה שהבעה"ב משלם בזמנו משום בל תלין).

וראיתי אנשים שמשתמשין בקטן באיזה דבר שמבקשים ממנו שיעשה פעולה כל דהו עבורם, ומבטיחים שיתנו להם אחר כך דבר מה עבור זה, ולבסוף אינם נותנים להם כלום, ושלא כדין עושים דאיסור כבישת שכר שכיר ואיסור בל תלין שייך אף במלאכת פרוטה אחת, ואפילו בקטן שייך זה, ואסור לאחר שכרו וכ"ש שאסור לכבוש שכרו לגמרי (לשון ספר אהבת חסד שם בנתה"ח סקט"ז).

ומצוי שלוקחים קטנים שישמחו על התניקות [בייבי סיטער] בעבור תשלום שכר, וצריך לשלם להם בזמנם - שאם עבודתם היא באופן קבוע וזמן התשלום הוא בסוף החודש, אז צריך לשלם להם בסוף החודש, ואם קוראים להם רק לפעמים בדרך עראי ומשלמים להם כל פעם לחוד, אז צריך לשלם להם לאחר גמר פעולתם עד סוף העונה (וכמו שהארנו כבר בזה בגליון הקודם).

חלק מהשכר

איסור בל תלין שייך גם על חלק מהשכר, ולכן צריך לשלם לפועל כל שכרו, ואם לא שילם לו רק חלק מהשכר עובר בבל תלין על שאר השכר שעדיין לא שילם לו (ערך שי ומובא בשו"ת שבה"ל ח"ז סי' רל"ב, וכן כתב באהבת חסד פ"ט ה"י).

וכן אם אין לבעה"ב לשלם לפועל כל שכרו ורק חלק מהשכר יש לו, חייב לשלם לו מה שיש לו, ואם אינו נותן עובר בבל תלין (שם, וכתבו שם דחייב הפרעון חל על כל פרוטה ופרוטה מהחשבון, ובאהבת חסד כתב דבזה שמשלם לו חלק מהשכר מה

שיש לו הרי הוא מקיים המצוה בשלימות, דכיון דעל מה שאין לו אינו מחויב לשלם, ממילא במה שיש לו הוא מקיים המצוה כראוי).

שני פועלים

אם שכר שני פועלים ויש לו מעות רק עבור אחד מהם, יחלק השכר לשניהם בשוה, ואם נתן לפועל אחד כל השכר וחיסר מהשני הרי עובר בבל תלין (שם, והביאו ראיה מדין בעלי חובות שחל פרעונם ביחד דהחייב לחלק החוב לכולם, ובגמ' ובתנ"כ סק"ב ביאר דזהו עדיף ממה שיתן לאחד כל שכרו ויקיים המוה בשלימות, דבאמת הוא משועבד לשלם לשניהם, וממילא אם לא ישלם לאחד כלל הרי הוא עובר בבל תלין, משא"כ כשמשלם לשניהם אינו עובר).

ולדעת הסוברים בבעל חוב שמחלקים התשלום לפי גודל החוב, אפשר דהכא נמי יחלק התשלום לפי גודל השכר (פתחי חושן פ"ט סעי' ט').

שני פועלים אחד עני ואחד עשיר

אם שכר שני פועלים שאחד מהם עשיר ואחד עני, ואין לו מעות לשלם בזמנו רק לאחד מהם - העני קודם דכתיב כי עני הוא ודרשו חז"ל דהאי קרא אתי להקדים עני לעשיר (אהבת חסד פ"י ה"ח בשם הגמ' (ק"א ע"ב) ותמה על שהשמיטוהו הפוסקים, ועיי"ש שנסתפק אם זה דוקא לענין הקדמת השכר דהעני קודם לו והעשיר נדחה עד למחר, או אף באופן שלא יהיה לו מה לשלם אפילו לאחר זמן רק לאחד).

שני פועלים ואחד קרוב

שכר שני פועלים ואחד מהם הוא קרובו - אין לו דין קדימה בשביל זה ואף אם הם עניים (שם, ואף דבצדקה קרוב קודם הכא לאו ממון שלו הוא וליכא קדימה זו).

וכמוכן דכל האופנים שכתבנו שעובר בבל תלין איירי באופנים שליכא בהם פטור דבל תלין, וכדנבאר אי"ה בגליונות הבאים

הולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי דוב בער בן הגה"ק רבי אברהם זי"ע ממעזריטש

יומא דהילולא י"ט כסלו (תקל"ג)

הגה"ק רבי דוב בער ממעזריטש זי"ע נולד בשנת תס"ח בעיר לוקאטש לאביו הרה"ק ר' אברהם ז"ל, כבר מילדותו ראו בו סימני קדושה וטהרה, ועשה לילות כימים בעבודת הקודש בקדושה ובטהרה, בלוקאטש קיבל תורה מפי המרא דאתרא הגאון ר' שלמה דוב בער שניהל ישיבה במקום, ובהדרכתו השתלם במעלות התורה, וגדל מיום ליום עד כי הפך לת"ח גדול, כעבור מספר שנים עבר לעיר לבוב אצל ישיבת הגאון בעל ה"פני יהושע" שחיבבו וקירבו מאוד והחשיב לו כתלמיד חבר.

כשהגיע לפרקו נשא את בתו של ר' שלום שכנא מטירטשין זצ"ל ועבר לגור שם בטירטשין ליד חותנו, וחותנו העמיד לו בית מיוחד כדי שיוכל לישב שם ולעבוד את בוראו באין מפריע כאשר עס לבבו, לימים התמוטטה פרנסת חותנו וכבר לא הי' יכול לפרנס אותו כי פרנסתו הי' מצומצמת מאוד ובגלל זה הי' חי חיי צער בדחקות נוראה, ופע"א נגע דחקותו לנפשו ונאנח אנחה, וגילו לו מן השמים, היות כי מדקדקים עם צדיקים כחוט השערה, ובגלל אנחה זו אבד חלקו בעולם הבא, כשמוע המגיד הכריז בשמחה גדולה ואמר: "מעתה אעבוד את ה' באמת שלא על מנת לקבל פרס", וגילו לו מן השמים שבגלל שעמד בנסיון קשה כזה מחזירין לו את חלקו בעוה"ב רק מהיום והלאה יהא נזהר שלא יעשה כזאת כי אין לך רחמנות מרובה מרחמנותו ית"ש.

עקב מצבו הדחוק נאלץ לעבור לכפר הסמוך ולהתפרנס שם כמלמד דרדקי, וכל תלמיד שהביאו אליו העמידו על במתי התורה בהשגה גדולה, ומסופר שכל ילד שבא אצלו ללמוד שאל אם עוד זוכר מעמד הנבחר של הר סיני שהי' שם כל נשמות ישראל, ובשאלתו צלל למעמקי נשמת הילד עד שנזכר הילד במעמד הנבחר, ואחרת לא הי' מקבל את הילד.

אח"כ עבר להתגורר בעיר קאריין, שם נתמנה למגיד מישרים, ומשם עבר לכהן במגידות ראוונא, ומני אז התחיל לנדוד על פני ערים ועיירות להוכיח את העם ולקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים.

אחרי פטירתו רבו הבעש"ט הק' המשיך את דרך רבו הבעש"ט הק', וידוע שהרה"ק מפולנא אמר פעם: כיון שנסתלק הבעש"ט הק' נטלה השכינה את מקלה והאת תרמילה ונדדה לבית מדרשו של המגיד הגדול למעזריטש. ביום י"ט כסלו תקל"ג עלתה נשמתו הטהורה של המגיד הק' למרומים, מסופר שכשלוויו את ארונו הק' למנוחתו התרוממה המיטה והלכה באויר מאליה, ונגשו התלמידים ואחוזו בה, בכדי שלא להוציא לעז על הראשונים.

בצל מרן אור שבעת הימים מרן הבעש"ט הק'

כשהתחיל להתפשט שמו של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע, וגם המגיד הק' שמע את שמעו של הבעש"ט וכל העם נוסעים אליו, והנה בהיותו חריף גדול ובקי בש"ס ופוסקים וגם הי' לו עשר ידות בחכמת הקבלה, החליט לנסוע למרן הבעש"ט בכדי לראות ולחוכח אם אכן כשמו כן הוא.

כאשר הגיע אל הבעש"ט, שאל אותו הבעש"ט אם הוא יכול ללמוד, וענהו כן, אמר לו הבעש"ט וכן שמעתי עליך שאתה יכול ללמוד, שוב שאלו הבעש"ט: האם יש לך ידיעה בחכמת הקבלה, ענהו כן, נטל הבעש"ט ספר עץ החיים, והראה לו מאמר אחד שיפרש אותו לו, המגיד עיין בו ואמר איזה פשט, אמר לו הבעש"ט הק' אינך יודע כלום, חזר ועיין בו, ואמר הפשט שאמרתי נכון הוא, ואם יודע מעלתו פשט אחרת יאמר לי, אמר לו הבעש"ט הק' עמוד על רגליך, ועמד, והנה במאמר

הזה הי' כמה שמות מלאכים, ומיד נתמלא הבית כולו אורה, ואש הי' מלהטת סביבותיהם, וראו בחוש המלאכים, ואמר הבעש"ט הק' אמת הפשט היא כמו שאמרתי אבל הלימוד שלך היא בלי נשמה, ותיכף ומיד צוה המגיד למשרתו שישע הביתה, והוא נשאר שם ללמוד אצל הבעש"ט הק' חכמות גדולות ועמוקות עד שנעשה ונהי' גדול תלמידי הבעש"ט הק'.

מרן הבעש"ט הראה לו חיבה יתירה ואף הועידו לממלא מקומו, (על אף שהיה לו בן הרה"ק ר' צבי זי"ע), וכולם הכניעו עצמם אליו, כך הנהיג את העדה כשלוש עשרה שנים, מרן הבעש"ט נסתלק בחג השבועות תקל"ל לפ"ק, הרבי ר' בער נסתלק ביום י"ט כסלו תקל"ג לפ"ק.

בימיו התפשטה תורת החסידות לכל ארצות תבל ע"י תלמידיו הקדושים אשר היו ידועים לגאונים וצדיקים ה"ה:

מענדליע וויטעפסקער זי"ע, ולא הודיעו כלום להגר"א אודות נסיעתם אליו.

כשבאו לוויילנא ורצו ליכנס אל הגר"א לא הניחם לבוא אל היכלו, ומסופר שהגר"א שוחח בענין זה עם החיי אדם, והחיי אדם התבטא מרירות נגד החסידים ואמר שעליהם נאמר שאסור להסתכל בפני אדם רשע, ואכן הגר"א לא קיבל פניהם. ועל כן היו לרבותה"ק תלמידי הבעש"ט הק' קפידא על החיי אדם כי לא רצו למחול להחיי אדם על הדבר הזה, כי באם היה הגר"א שומע את האמת על דרך החסידות היו יכולים למנוע הרבה צרות ומחלוקות בישראל.

מרב דברי חיים זי"ע יצא נגד החיי אדם כאשר חידש החיי אדם בהל' פסח שאסור לאכול תפוחי אדמה (קארטאפל) בפסח מאותו טעם שנאסר קטניות על ידי הגאונים שאסרו לאכול בפסח לפי שיכולים לעשות קמח מקטניות ודומה לקמח חטים, וחידש החיי אדם שהוא הדין תפוחי אדמה אסור לאכול בפסח לפי שיכולים לעשות ממנו קמח, עיי"ש.

דרכו של המגיד הי' להתפלל תפלת שחרית בחדרו ביחידות, ורק לאמירת "אין כאלקינו" שהוא תפילה קדושה מאוד הכניסו מנין מצומצם לחדרו.

פ"א חיפשו אחד שישלים את המנין, ובתוך כך עבר החוזה מלובלין זי"ע שהיה אז אברך צעיר לימים ורצו לצרפו למנין, אמר להם המגיד שיצאו ויביאו אחר תחתיו כי הוא בטלן, ויצאו וחפשו איש אחר שישלים את המנין ולא מצאו, ובליט ברירה נשאר הרבי מלובלין בחדר מהמנין.

ויהי כאשר אך פתח המגיד הק' ממעוזיטש לומר "אין כאלקינו", התעלף הרבי מלובלין, ובקושי רב הקיצו אותו.

אח"כ אמר להם המגיד הלא אמרתי לכם שהוא בטלן, והרה"ק מלובלין סיפר כי כאשר התחיל המגיד הק' לומר "אין כאלוקינו" ראיתי איך שכל הפמליא של מעלה ירדו ואמרו יחד עם המגיד הק' "אין כאלוקינו ועל כן נתעלף.

הגה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, ואחיו הגה"ק בעל "ההפלאה" זי"ע, הגה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, ואחיו הגה"ק הרבי ר' זושא מהאניפאלי זי"ע, הגה"ק בעל "קדושת לוי" מברדיטשוב זי"ע, והגה"ק בעל "התניא" זי"ע.

בתקופה זו גברה המחלוקת על החסידים ואמרו שהם מתנהגים נגד דרכי השו"ע, ביקש המגיד הק' לתלמידיו וביותר מאת הבעל התניא זי"ע שיוציא לאור חיבור על ההלכות שבשולחן ערוך, כדי שיראו עד כמה מקפידים החסידים על כל הלכה שבשו"ע.

כאשר ההבערה ללה"ב יצאת והגיעו מים עד נפש כאשר החסידים נרדפו עד חרמה על ידי המתנגדים, הרה"ק בעל קדושת לוי זי"ע שכיהן כרבה של פינסק גורש ממקום רבנותו, ובכך לא הסתפקו הרודפים אלא הציקו למשפחתו, וכן הבעל התניא היה לו רדיפות נוראות מהמתנגדים, וכידוע נתאספו אז בוויילנא בהסכמת הגר"א והחרימו את אנשי אותו ה"כת" (כפי שנקראו החסידים בפי המתנגדים בימים ההם).

הדבר עורר את חמת החסידים ופע"א נתאספו תלמידי מרב הבעש"ט הק' בבית מדרשו של המגיד הק' והחליטו לעשות כדין וכהלכה ולהפוך את החרמות שהחרימו אותם הרודפים עליהם, מאחר שהחרמות היו שלא כדין, אבל לא הודיעו להמגיד הק' כלום.

בתוך כך פתח המגיד הק' את הדלת ונכנס לביהמ"ד ושאלם מה מעשיהם כאן, והשיבו כי כשל כח הסבל ולכן עשו מה שעשו, אמר להם המגיד בצער: "למה לא שאלתם אותי, תדעו כי יען שלא שאלתם אותי נגזר עליכם שתלקח מכם עטרת ראשכם, שבכך נגזרה הגזירה על הסתלקות, אך מ"מ מעשיכם לא יבוטל ובכל עת תהיה יד החסידים על העליונה".

המגיד הק' שלח אז משלחת מתלמידיו אל הגר"א לישא וליתן עמו ולהוכיחו שאין בחסידות שום דבר נגד התורה ח"ו, ואכן התלמידים נסעו ובראשם הבעל התניא והרה"ק רבי

1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
3 חוק-אפי' 4 דברות קודש 5 מסיבות
6 שיעורים ודרשות 7 חק וחור' 8 מערכת

718-504-2188
845-537-6660
845-694-4550
020-8002-9580
0164-420-8878

ברוקלין
קרית יואל
מאנסי
לאנדאן
מאנטשעסטער

לאקאלע נומערן

קול סאטמאר

מסיבות • שיעורי תורה • דברות קודש • מודעות ועוד

718-305-6942 212-444-9899

צו ספאנסערן \ אדווערטייזין רופט:
718.551.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

אלו זקנו ונמלטו בך בטח ולא בוש

בך בטח אבותינו בטחו והפליטנו

דמיים מסכתא. עבדנא יומא טבא לכולהו רבנן

אמר אבוי תיתי לי דכה חזינא צורבא מרבנן

נגיל ונשיש בזאת התורה!

טויזענטער אנשי שלומינו חברי חבורת יסודי התורה
ענדיגען בעזהשי"ת כ"א כסליו הבעל"ט

526 בלאט גמרא

48	—	שבועות	55	—	סוכה
24	—	חגיגה	81	—	קידושין
22	—	מכות	33½	—	ראש השנה
86½	—	יומא	89	—	גיטין
48	—	סוטה	39	—	ביצה

ס"ה = 526 בלאט

די זענעט איר?

שליסט אייר שוין אן צווישען די חברי החבורה

פאר מסדר זיין פרישע שיעורים ברבים במסגרת החבורה
פארבינדט זיך מיט
העסקן החשוב בנש"ק הרב ישעי' גרויס שליט"א

זיך איינצושרייבען אין חבורת יסודי התורה רופט
#3 387-7008 (718)

צו הערען דעם טעגליכען שיעור פון יסודי התורה רופט
קול התאחדות אברכים — 718-305-6942

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפיו צדיקו וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

י"ט כסלו – הכנה לחנוכה

ובי"ט כסלו אחר כ"ו שנים נשתחרר הבעל התניא ממאסרו. ברם כגון דא צריך להודיע, כי יום אשר עשה ה' לנו, יום י"ט כסלו יום ג' שנכפל בו כי טוב, יום הילולא רבא דרבינו הקדוש נ"ע, וכשקריתי בספר תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו יצאתי בשלום מה' שלום". (מכת"ק מהבעל התניא להקדושת לוי זי"ע)

פעם אחת התבטא הבעל התניא זי"ע ואמר: הקדשתי את יום י"ט כסלו כיוהכ"פ שכל מה שיהודי יבקש תתקבל בקשתו. (פניני החסידות)

היום הוא ההילולא של אא"ז הק' המגיד הגדול ממעזריטש זיעעכ"א, ההתגלות אצלו היתה גדולה יותר מאשר אצל הבעש"ט הק' כי הבעש"ט היה בחינת כתר – לית מחשבה תפיסה ביה כלל, והמגיד הק' היה בחינת חכמה, היום הוא בחינת ל"ג בעומר כי אצל רשב"י איתא נעשה אדם נאמר בעבורך ועל המגיד אמר הבעש"ט שנעשה אדם נאמר בעבורו. (אמת ליעקב)

כ"ג כסלו – מה שאמרו חז"ל (שבת כג:) הזהיר בנר חנוכה הוי"ן ליה בנים זכרים שיהיו תלמידי חכמים, והרי כולי עלמא מדליקין נרות חנוכה ואין כולם ולא רובם זוכים לבנים זכרים ושהיו תלמידי חכמים, אין לתמוה מזה שהאמת הוא חכמים הם אמת ודבריהם אמת, וכפי מה שכל העולם מדליקין נרות חנוכה, שרובא דרובא יוצאין ידי חובתם, אבל מעוטא דמיעוטא זהירין להדליק כפי כל פרטי המצוות והדקדוקים וכו', ודע כי נרות חנוכה הם ל"ו בכל השמונה לילות, והזהיר בהם יזכה לחכמה, והסוד "לו חכמו ישכילו זאת" (דברים לב, כט) – כל הזהיר בל"ו נרות של מצות חנוכה יזכה לבנים בעלי חכמה, אימתי אם "ישכילו זאת", ר"ל אם יתכוונו להזהר בזאת המצוה בכל פרטיה ודקדוקיה וכו'. ולכן הזהיר בנרות חנוכה צריך להקדים שני ימים קודם לתקן הנרות ולהזמין שמן זית להדלקה, ולהעלות מ"ה פתילות, ל"ו פתילות לנרות מצוה, ושמונה פתילות של חול לשמונה לילות – אחד בכל לילה, כשתצרך חשבון השמונה פתילות עם הל"ו נרות יעלו מ"ד – כחשבון ד"ס, והכוונה שהזהיר בהם ינצל מדם, ושישוב ה' מחרון אפו ויעמוד מכסא דין לכסא רחמים כנ"ל. (קונטרס סוד הדלקת נרות חנוכה – מתוך כתב יד ישן, ובסופו כתוב: אלו הן דברי אליהו זכור לטוב שמסר לרבינו יצחק סגי נהור בנו של הראב"ד ז"ל)

אחרי ראותי כל אלה שאלתי ליל י"ט כסלו אם התשובה הנ"ל באו אל פי מאת ה' והדברים נאצלו מרוח הקודש, ויש בהם תועלת או טוב להסתירם ולהעלימם, ועל זה השיבו לו: תדע כי באמת היה דבר ה' והדברים עתיקים עתיק יומיא אמרן "והיום יום בשורה", והכינו עד אור הבוקר, ואחר שעה השיבו לו עוד. (שו"ת מן השמים לרבינו יעקב מקורביל זי"ע מבעלי התוספות, שהיה רגיל לשאול שאלותיו מן השמים והשיבו לו, וביום י"ט כסלו שאל אחת מהשאלות, ובתשובה שקיבל נאמר "והיום יום בשורה")

ביום י"ט כסלו ברייסינ ובכמה מקומות אין אומרים בו תחינה ונוהגים בו שמחה", הנה בשו"ת מן השמים להק' מהר"י מקורביל (מבעלי התוספות) שתחת ידי כתב בתשובה סימן ה', ששאל מן השמים ליל ג' י"ט לחודש כסלו וכו' והשיבו בזה"ל: באמת היה דבר ה' והדברים עתיקים עתיק יומיא אמרן "והיום יום בשורה", עכ"ל, ובכל השו"ת לא ראיתי שיכתוב באיזה לילה שאל, ודווקא בזה כתב ששאל י"ט כסלו, והשיבו לו "היום יום בשורה" וד"ל, גם ביום זה הוא ההילולא דרבינו הק' מוהרד"ב וצללה"ה ממעזריטש, ועיין לעיל (סי' יב סעי' ד') מה שכתבתי אשר ביום יא"צ של צדיק אין אומרים בו תחינה, גם בו יצא בו תלמידו רבינו הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי מבית האסורים, והיה טובה כללית כידוע, ועי' באגרת הקודש של הרב וצללה"ה. (משמרת שלום להרה"ק רבי שלום מקוידנוב זי"ע) (בהדרת שלום מהדורא בתרא הוספה לסי' מז. יעויין שגם בס' סט כתב זמן השאלה "ליל כ"ט באלול שנת תתקס"ג")

פע"א כשבא הבעל התניא להמגיד, סיפר לו ר' זושא שרבים אמר לו ליכתוב אליו הגאון שלי, נתעלף הבעל התניא, ונחלש מאד, ונפל למשכב, והחברייא קדישא פחדו לספר לרבים המגיד מה שקרה עם הבעל התניא, ורצו לעשות בעצמם איזה פדיון, אבל הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע אמר שמוכרחים לספר לרבים, ונכנסו התלמידים וספרו לו מה שקרה, אמר בזה"ל: וד' העלים ממנו, הוא יש לו הרגשה כבן, אני נחשבתי כבן אצל הרבי שלי והוא נחשב כבן אצלי, ולא הבינו התלמידים את הדברים, כעבור שנה כמה ימים לפני פטירתו של המגיד אמר המגיד לתלמידיו מה שאתם מרגישים עכשיו כבר הרגיש ר' זלמן לפני שנה, לפני הסתלקותו לקח המגיד את ידיו של הבעל התניא ואמר: י"ט כסלו הוא יום הגאולה שלנו, ואכן בי"ט כסלו נפטר המגיד,

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קמב — בלתי מוגה

ביקור הגה"צ ר' חיים מאיר הלוי וואזנער שליט"א

בנו הגדול של כ"ק הגאון בעל שבט הלוי שליט"א ששימש כרבנות בקהילתנו הק' בלאנדאן וכעת דומ"ץ זכרון מאיר ב"ב

אצל כ"ק מרן רבינו שליט"א

בבית האכמניא אצל הרה"ח הנגדי ר' ישעי' וואלף לעוו שליט"א ראה"ק דקהילתנו בלאנדאן יע"א

יום ב' פרשת תולדות תשע"א לפ"ק

(ישעי' יא, ד) והוכיח במישור לענוי ארץ, אז עם איז פארהאנען איינער וואס איז מוכיח מיט דעם וואס ער זאגט, און עם איז פארהאנען איינער אין א העכערע מדריגה, וואס ער דארף נישט צו זאגן, נאר ער פירט זיך אזוי אויף, אז זיין התנהגות רעדט, דאס זאגט די משנה (ברכות ו:): כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים, איז מייטש, אום געזאגט און אום גערעדט, נאר אז מ'קוקט אן א ערליכן איד, לערנט מען זיך אפ פון אים, און ער דארף גארנישט צו זאגן, דאס איז א העכערע מדריגה, און דאס שטייט אויפן מלך המשיח, והוכיח 'במישור' לענוי ארץ, אז מיט זיין ישרות וועט ער מוסר זאגן פאר אנדערע.¹

דאס איז אפשר למען אשר יצוה את בניו ואת אחרייו, און קשיא איז, מ'טרעפט דאך נישט?, לויט דעם טרעפט מען יא, דאס וואס עם שטייט 'עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתו מצותי חוקותי ותורתו' (בראשית כו,

רבינו קיבל פניו בידדות רב ושאל בשלמו

ובשלום אביו הגאון הגדול בעל שבט הלוי שליט"א

הגה"ח"מ: שליחותיהו דקמאי קעבדינן מיטן קומען אהער.

רבינו: דער מדרש (בראשית רבה סג, ב) זאגט די וואך (פרשת תולדות) אויפן פסוק 'אלה תולדות יצחק בן אברהם', עמרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם (משלי י, י).

*

הגה"ח"מ: ס'איז דא א פלא'דיגע אבן עזרא אויפן פסוק 'למען אשר יצוה את בניו ואת אחרייו', אז מ'טרעפט נישט אין כל התורה כולה איינמאל ווי אזוי אברהם אבינו האט עפעס געזאגט פאר יצחק אדער פאר יעקב, מ'טרעפט נישט אין די תורה, נאר ביי איין זאך טרעפט מען אז אברהם אבינו האט אוועק געשיקט די בני הפלגשים (בראשית כה, ו) זיי זאלן נישט זיין מיט יצחק, ער האט אויך אוועק געשיקט ישמעאל ער זאל נישט זיין מיט יצחק (שם כא, יב), דאס אז ישמעאל זאל נישט זיין מיט אים איז געווען למען אשר יצוה.

רבינו: ער פרעגט אז מ'טרעפט נישט אז די תורה דערמאנט דעם 'אשר יצוה את בניו ואת אחרייו', וואו איז עם געווען?, מ'קען אפשר פשוט פארענטפערן דאס וואס מ'טרעפט נישט אין פסוק דעם 'אשר יצוה את בניו ואת אחרייו', ווייל דער ייטב לב אין פרשת מטות ברענגט אראפ דעם בינה לעתים (דרוש ס"ד) אויפן פסוק

ויש לציון שכשמן רבינו שליט"א נשא מספד תמורדים לפני מטתו של כ"ק נאב"ד ירושת"ו בעל עטרת יהושע ו"ל הזכיר את דברי הבינה לעתים הנ"ל, וביאר בזה דברי המדרש בפרשת וילך עה"פ וילך משה וגו' אין וילך אלא לשון תוכחה, וביאר שעצם הליכותיו של משה רעיא מהימנא והנהגותיו בקודש היו תוכחה, ועמדו כשבט מוסר לכלל ישראל לדעת להיטיב דרכיהם וליישר אורחותיהם, ולא היה צריך לדבר ולהוכיח בשער, ובוה האריך להזכיר בשבחו של הנפטר זצ"ל שכל הליכותיו ותנועותיו היו כמורה דרך לתלמידיו.

1

ה). מיט דעם וואס ער אליין האט מקיים געווען, האט ער געזאגט, און מיט דעם איז געווען למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו.

הגרח"מ: מיט דעם איז גוט אריינגעטייטשט דעם 'אחריו', ס'וואלט געקענט שטיין 'למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו' וואס איז 'אחריו', נאר אברהם האט זיי געזאגט, 'מאכטם מיר נאך'.

ביי בלעם הרשע שטייט (במדבר כו, י) 'ותהי אחריתי כמוהו', זאגן דארט די קדמונים (עי' שם בפ' הספורנו), וואס איז שטייט 'אחריתי', די וואס קומען מיר נאך (אלו צאצאי מעי, כי בניו של אדם ויוצאי חלציו נקראים אחריתו), און אויף דעם האט בלעם משתוקק געווען.

הגרח"מ הודה לרבינו על טרחתו המרובה לבוא לכבוד הכתרת

בנו שליט"א לרב דקהילתינו בלאנדאן

רבינו: נו, דאס גאנצע לעבן גייט מיט א מירחא, מ'דארף זיך מטריח זיין פאר תורה און מצוות, מירחא דגופא, מירחא דממונא.²

די גמרא אין קידושין (דף מא.) זאגט דאך מצוה בו יותר מבשלוחו, רש"י (שם) זאגט דאך אז דער טעם וועגן דעם, ווייל ס'איז מיט א מירחא דגופא [וז"ל רש"י: וכי עסיק בגופו מקבל שכר טפיל].

אבער דער ישמח משה זאגט (סוף פרשת עקב) אז מ'צאלט געלט פאר א שליח איז עס פונקט אזוי ווי מ'טוט עס אליין מיט א מירחא דגופא, ווייל א מירחא דממונא איז פונקט ווי א מירחא דגופא.

הגרח"מ: ס'איז א וויכוח אין די ראשונים צי מירחא דגופא איז מער אדער מירחא דממונא, ביי כיבוד אב ואם טרעפט מען אז כיבוד אב איז משל אב ולא משל בן (קידושין לב.), פון

2

ידועים דברי הוזה"ק (תרומה דף קכ"ח.), ויקחו לי תרומה, האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה ולאשתדלא ביה בקב"ה, אצטריך דלא לישתדל ביה בריקניא ובמגנא, אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות כפוס חילי, בגין דלא זכי בההוא עובדא לאמשכא עליה רוחא דקודשא אלא באגר שלים, בגין דרוח מסאבא איהו אודמן תדיר במגנא ובריקניא ואודבן בלא אגרא, ורוח קודשא לאו הכי, אלא באגר שלים ובאשתדלותא רב סגי וברעותא דלביה ונפשיה, עיי"ש. [ועי' מ"ש מרן ז"ל בזה בבירור משה חלק שמות (ע"א וצ"א). ועי' מש"כ בעצי חיים פרשת בלק עה"פ אם וגו'].

אלע מירחות האט מען אים נישט ארויס געלאזט, נאר פון 'געלט' האט מען אים גע'פטר'ט.

מ'פרעגט אסאך מאל די שאלה אויב א קינד איז מחוייב צוזאם שטעלן געלט פאר זיין טאטע, און ס'איז דאך נישט מער ווי א מירחא, און פון זיין טאש נעמט ער גארנישט ארויס.

רבינו: טאמער פארלירט ער זיין ארבעט, דאס איז שוין ממון, אויף דעם פסקנ'ט דאך דער רמ"א (יו"ד סי' ר"מ ס"ח) אז הפסד ממון איז ער נישט מחוייב.³

והתנצל רבינו שאינו יכול לכבדו

ואמר רבינו [בבצחות]: כ'בין דא נישט דער בעל הבית...

הגרח"מ: כ'האב שוין געהערט פון ר' ישעי' וואלף די פריערדיגע מאל - ווען דער רבי איז געווען דא - אז ער גיט איבער די דירה פאר'ן רבי'ן.

הרה"ח ר' ישעי' וואלף: יא, כ'געב איבער די בעלות פאר'ן רבי'ן, און איך בין יעצט ביים רבי'ן א גאסט...

ופנה רבינו להגרח"מ [בבצחות]: נו, דארף מען דאך מכבד זיין ר' ישעי' וואלף...

וכיבדו רבינו לברך על המזונות וחיי"ש

ובירך רבינו להגרח"מ: לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל זיך זעהן מתוך שמחה מיט הרחבת הדעת מיט אלעם גוטן, געזונט און נחת וכל מיילי דמיטב.

וכמו"כ איחל רבינו לחיים וברכות טובות לבעל האכסניא ר'

ישעי' וואלף חי"ו

3

וז"ל המחבר (שם): עד היכן כיבוד אב ואם, אפי' נטלו כיס של זהובים שלו והשליכו בפניו לים לא יכלימם ולא יצער בפניהם ולא יכעוס כנגדם, אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק. וכתב ע"ז הרמ"א: יש אומרים דאם רוצה לזרוק מעות של בן לים דיכול למונעו, דהא אינו חייב לכבדו רק משל אב אבל לא משל בן (טור בשם ר"י).

ואין חילוק בין לכבדו או לצערו (ת"ה סי' מ), ודוקא אם רוצה לזרוק כיסו לים דאית ביה חסרון כיס, אבל אם רוצה להעביר ממנו ריוח בעלמא אסור בכל ענין (ר"ן פ"ק דקדושין).

ועיי"ש בטו"ז דהר"ן יליף דבריו מהעובדא דדמא בן נתינה שחז"ל שיבחו את מעשיו שלא הקיץ את אביו, אע"פ שעי"ז הפסיד ריוח של מכירת המרגלית, אך כשמדובר בהפסד ממון הוא אינו מחוייב בכיבוד אב, ורק במניעת ריוח.

רבינו שאל בשלום הר"ה ר' שלום ענגלענדער שליט"א בנו של הר"ה הנגיד ר' אליש שליט"א וחתנו של הר"ה מ' שליט"א

ר"מ בישיבת בעלזא-מאחנאווקא בלאנדאן

הגר"ש: ב"ה, מ'גרייט זיך צו א חתונה מיט רבי אברהם חיים האלבערשטאם (אבד"ק דקהל עצי חיים רודניק - לאס אנדשעלעס).

רבינו: ער איז דאך א קרוב (בנו של הר"ה ר' הערשל האלבערשטאם ז"ל אב"ד רודניק חתן הגה"צ מסלאטפינא זצ"ל חדב"נ של מרן הגה"ק בעל עצי חיים ז"ל).

ופנה רבינו להגר"מ: די חתונה איז דא אין לאנדאן, וועט מען קומען נאכאמאל, ס'איז צער גידול בנים... ס'פארן דאך פליגערס, ס'איז שירות מצויות.

הגר"מ: דער זמן איז אבער נישט מצוי...

די גמרא זאגט (חגיגה ה:) בר בי רב דחד יומא א האלבע יאר איז ער געגאנגען און א האלבע יאר איז ער געקומען, און נאר איין טאג איז ער געווען אין בית המדרש.

רבינו: די גמרא פארשטייט מען טאקע נישט אזוי בפשטות.

הגר"מ: אויפן וועג האט ער אויך געלערנט.

רבינו: ס'איז אבער דא אל תרגזו בדרך (בראשית מה, כד) ופירש"י, אל תתעסקו בדבר הלכה שלא תרגזו עליכם הדרך.

מ'פרעגט די קשיא פארוואס האט יעקב זיי נישט אנגעזאגט אל תרגזו בדרך, מ'האלט דאך דא שוין אויפן וועג צוריק, און נאר יוסף האט זיי עס יעצט געזאגט פון דעם. און נאך איז שווער, האבן דען די שבטים נישט געוואוסט פון דעם, נאר יוסף האט זיי עס געדארפט צו זאגן, עס דארף האבן א ביאור.

הגר"מ: אבער דער זבלכתך בדרך' רוקט זיך נישט אוועק פונעם פלאץ (שמצות לימוד התורה שייך תמיד בכל עת וזמן).

רבינו: אבער די גמרא זאגט דאך (תענית י:) הא למיגרם הא לעיוני,⁴ מעיין זיין טאר מען נישט [וא"כ הבר בי רב לא היה יכול לעיין בלימודו בחיותו בדרך].

4

ו"ל הגמרא שם: אל תרגזו בדרך, אמר רבי אלעזר אמר להם יוסף לאחיו אל תתעסקו בדבר הלכה שמא תרגזו עליכם הדרך, איני והאמר רבי אלעאי בר ברכיה שני תלמידי חכמים שמהלכים בדרך ואין ביניהן דברי תורה ראויין לישרף וכו', לא קשיא הא למיגרם הא לעיוני.

באמת דאס לשון איז 'אל תתעסקו בדבר הלכה', און די כוונה, אזוי ווי דער טורי זהב זאגט (אור"ח סי' מ"ז סק"א) אויף דער נוסח 'לעסוק בדברי תורה', אז 'לעסוק' מיינט א שטארקער עיון, א משא ומתן אין פלפול התורה, און דאס מיינט "אל תתעסקו" בדבר הלכה", אז אין עיון זאל מען נישט עוסק זיין, אבער נישט אזוי בעיון קען מען יא, און מיט דעם קען מען מקיים זיין זבלכתך בדרך'.

אבער דאס איז נאכנישט קיין תירוץ פארוואס יוסף האט עס געדארפט צוזאגן פאר זיי, און נישט יעקב.

הגר"מ: די וועלט זאגט 'אל תתעסקו בדבר הלכה', איז געווען אז זיי זאלן נישט אריין טראכטן צי זיי האבן גוט אפגע'פסק'נט די דין תורה יארן צוריק וועגן יוסף אויב ער איז א רודף, ס'שטייט דאך שוין אין די ראשונים אז זיי האבן אפגע'פסק'נט יוסף להלכה פאר א רודף, און אויף דעם האבט ער זיי געזאגט אל תתעסקו בדבר הלכה.

רבינו: יא, אז זיי האבן דאך געוואלט אויפן וועג איבער'חזר'ן די אלטע מחלוקת,⁵ ס'איז דאך ידוע פון ספרים אז פארשידענע לומדי'שע מחלוקת לייגט מען אריין וואס זיי האבן זיך געקריגט יוסף מיט די שבטים, און מ'דארף יעצט איבער גיין ווער ס'איז געווען גערעכט, און זיך ברענגען ראיות לכאן ולכאן וועל זיך הזהירן יוסף שלא יעסקו בדבר זה].

ונפרדו לשלום

ועי"ש במאירי שכתב: תלמידי חכמים בכל מקום שהם ראוי להם להיות ביניהם דברי תורה ואפילו בשעה שהולכים בדרך ומ"מ כשהם הולכים בדרך אל יטריחו עצמן בעמקי הדברים שמא יכשלו בהליכתם, ע"ש.

5

ועיין בספח"ק דברי יואל (פר ויש עמ תע"ח) שמבאר באריכות שהשבטי יה לא רצו להזכיר בדרך את דברי יוסף ושמעוניתיו, ע"ד שאמרו חז"ל הנפטר מחבירו אל יפטר אלא מתוך דבר הלכה, כי נתייראו שמא הוא מחוייב מיתה לשיטתם, וא"כ אסור ללמוד תורה מוכנו, אבל יוסף שידע כוונתם אמר להם אל תרגזו בדרך, היינו שתשכחו את הרגזו שיש לכם עלי, ועל כן אל תתעסקו' דבר הלכה, היינו שלא תצטרכו להעמיק ולחדש דברי תורה חדשים, כי תוכלו לחזור על שמועותי, כי הרי אסור לעיין בדרך.

ואגב יש לציין שבס' כלי יקר עה"ת (בראשית מה, כד) מבאר באריכות בדרך נחמד דברי הגמרא ומביא פירוש א' שהוא מלשון מתעסק בקדשים, דהיינו שלא ילמדו בחפזה והעברה בעלמא רק יעיניו טוב בדברי תורה.

ביקור בבית הגה"צ ר' זאב הלוי פעלדמאן שליט"א

אב"ד דק"ק תורה עין חיים
וחבר הבר"ץ התאחדות קהילות חרדים בלאנדאן יע"א
יום ג' פרשת תולדות תשע"א לפ"ק

הגר"ז: יא, זאגט דארט דער רמב"ם אז ס'איז בעסער צו געבן פאר מערערע עניים, איז פון דארט א ראייה פארקערט [דריבוי כמות עדיפא מריבוי איכות].

רבינו: דאס איז, ווייל יעדעס מאל וואס מ'גיט א פרומה לצדקה, איז עס א עקסטרעם מצוה, איז ווי איידער צו געבן אויף איינמאל א גרויסע נתינה, איז ענדערשער צו געבן פאר אסאך.

הגר"ז: און ס'קען זיין אז אויב גיט ער א גרעסערן סכום, איז עס באיכות א גרעסערער מצוה, אז ער גיט צדקה צען מויזנט דאלער איז עס מער באיכות... און פון דעם מחבר אינעם ערשטן סימן איז א ראייה אז איכות איז מער.

רבינו: מ'קען ברענגען אויך אנדערע ראיות, די גמרא זאגט (סוכה לא) ביי די ד' מינים אז דער אתרוג איז בשמאל, און די דריי מינים זענען בימין, דער אתרוג איז דאך מער באיכות, און די דריי מינים זענען מער בכמות [כמבואר במדרש (ויקרא רבה ל, יב) דאתרוג יש בו טעם וריח, ורומז על אלו שיש בידם תורה ומעש"ט, והלולב יש בו רק טעם, ולזהדס יש רק ריח, וערבה אין בה טעם וריח, לרמז על אלו שאין בידם תורה ומעשים טובים, עיי"ש], און ווייל זיי זענען דריי מינים האלט מען זיי בימין, איז דאך א ראייה אז כמות איז מער ווי איכות.⁷

ס'איז א באמת א פלוגתא פון די ראשונים, און מ'קען ברענגען ראיות לכאן ולכאן, רבי יוסף ענגיל ברענגט דארט אראפ די פלוגתא.

הגר"ז: מ'קען שפאצירן מיט דעם געדאנק אין אלע מקצועות, ס'איז א גוטע ראייה פון חורבן בית המקדש,

עניים כל אחד בעשרה דינרים ואל זה ההקש, וזה ענין אמרו לפי רוב המעשה אבל לא לפי גודלה, עיי"ש.

עיי' בס' אלף המגן (סי' תנ"א ס"ק א) שמביא בשם השדי חמד ועוד אחרונים שכתבו שלכן לוקחין את הלולב בימינו, הוא משום שהלולב חשיב טפי שיש לו ג' מינים יחידיו.

תחילת השיחה נסוב על מה שדרש רבינו (אתמול בלילה) בעת ההכתרה להגה"צ רב דקהילתינו בלאנדאן שליט"א, בענין אי עדיף טפי אצל קיום מצוות וכו' ריבוי הכמות או ריבוי האיכות, והפולחן הי' בנוי על מה שהביא הגר"י ענגיל בספרו לקח טוב פלוגתת הראשונים בדין חולה שיש בו סכנה אם לא יאכל בשר, ויש לפניו בשר נבילה, האם מותר לשחוט בשבת, וצדדי הספק היא אם נימא דאיסור דשבת חמור משום שעונשו סקילה, או שאיסור נבילה חמור טפי לפי שעובר על כל כוית וכזית

הגר"ז: כ'בין געווען נעכטן ביי די דרשה פונעם רבי'ן, און כ'האב עס שוין געטראפן דא אין לקח טוב פון רבי יוסף ענגיל כלל ט"ז.

קודם האב איך געטראכט נאך די דרשה, אז ס'איז דאך א בפירוש'ער מחבר אין סימן א' (סעי' ו') טוב מעט תחנונים בכוונה מהרבה שלא בכוונה, איז דאך א ראייה אז איכות איז מער ווי כמות.

און פון נאך א פלאץ איז דא א ראייה, ווי דער רמב"ם זאגט אין פירוש המשניות (אבות פ"ג מט"ז) אויף די משנה, הכל לפי רוב המעשה.

רבינו: ער רעדט דארט וועגן צדקה, וואס איז בעסער, אדער צו געבן פאר איינעם א גרעסערן סכום, אדער פאר מערערע עניים קלענערע סכומים.⁶

6

וז"ל הרמב"ם: ואחר כך אמר שהמעלות לא יגיעו לאדם לפי רוב גודל המעשה, אבל לפי רוב מספר המעשים, והוא שהמעלות אמנם יגיעו בכפול המעשים הטובים פעמים רבות ועם זה יגיע קנין חזק לא כשיעשה אדם פעל אחד גדול מפעולות הטובות כי בזה לבדו לא יגיע לו קנין חזק, והמשל בו כשיתן האדם למי שראוי אלף והובים בבת אחת לאיש אחד ולאיש אחד לא יתן כלום לא יעלה בידו מדת הנדיבות בזה המעשה האחד הגדול כמו שמגיע למי שהתנדב אלף והובים באלף פעמים ונתן כל זהוב מהם על צד הנדיבות, מפני שזה כפל מעשה הנדיבות אלף פעמים והגיע לו קנין חזק, וזה פעם אחת לבד התעוררה נפשו התעוררות גדולה לפעל טוב ואח"כ פסקה ממנו. וכן בתורה אין שכר מי שפדה אסור במאה דינרים או עשה צדקה לעני במאה דינרים שהוא די מחסורו כמו שפדה עשרה איסורים או השלים חסרון עשרה

7

רובא איז דאך געווען בעשירי. [שהזכיר רבינו שליט"א ביום אתמול בשעת הדרשה להביא ראיה מדברי הגמרא במס' תענית (דף כט.) אמר רבי יוחנן (על ט' באב) אלמלא הייתי באותו הדור קבעתיו בעשירי שרוב של היכל בעשירי נשרף, (כי ביום התשיעי לעתותי ערב הציתו בו את האור ורובו נשרף בעשירי), ומקשו ורבנן (היינו למה קבעוהו בתשיעי), ומשני אתחלתא דפורענותא עדיפא. ולפי האמור י"ל פלוגתא רבי יוחנן ורבנן, דהנה סילוק השכינה היתה באותה שעה שהציתו בו את האור, ואי אזלינן בתר איכות שפיר קבעוהו בתשיעי בו דאז נסתלק השכינה, אבל אי אזלינן בתר כמות היה צריכין לקבוע בעשירי בו דאז נשרף רובו של היכל, ומדקבעו בתשיעי בו שמע מינה דאזלינן בתר איכות].

הגר"ז: ס'איז דא פון אים (הגאון ר' יוסף ענגיל ז"ל) א בארג פון ספרים, פון ספר 'בית האוצר' איז געדרוקט נאר ביז אות ב'.

הרב וואזנער (כ"ק הגאון הגדול בעל שבט הלוי שליט"א) האט דערציילט אז ער איז געווען אין וויען, און דארט האט געוואוינט א טאכטער פון רבי יוסף ענגיל, איז ער געווען ביי איר, האט מיר הרב וואזנער געזאגט, 'זי האט מיר געוויזן א קעסטל העכער פון א קומת אדם, פול מיט כתבים וואס עס זענען נאכנישט געדרוקט פון רבי יוסף ענגיל, און איין באנד האט ער ארויס גענומען, איז עס געווען, אז א איד האט אים געפרעגט א שאלה אין הלכות עירובין, און די תשובה איז געווען א גאנצער חיבור אויף הלכות עירובין'.

דאכט זיך מיר אז ער איז געווען א קאזין מיטן מהר"ש ענגיל (הגאון רבי שמואל ענגיל ז"ל אבד"ק ראדמישלא, מח"ס שו"ת מהר"ש ענגיל).

רבינו: יא, זיי זענען קרובים געווען.

הגר"ז: די וואס האבן אים געקענט, דערציילן אז שבת – וויבאלד ער האט דאך אזויפיל געשריבן א גאנצע וואך – האט ער אזוי געשריבן מיט די האנט אויף די לופט, די סוגיות, די קשיות און תירוצים.

*

הגר"ז: עמיצער האט מיך געפרעגט, די וואך אין די סדרה שטייט ווען עשו איז געבוירן 'כולו כאדרת שער', אין חתם סופר (עמ' ק"ה) ברענגט ער די וואך אז עשו איז נישט גע'מל'ט געווארן לשמונה, והיו צריכים להמתין עד שיפול דמו בו.

רבינו: די בעלי התוספות זאגן אזוי, [וז"ל הדעת זקנים מבעלי התוספות: כשראהו אביו, אמר עדיין לא נבלע בו דמיו ולא רצה למולו לשמונת ימים וכו', כשעבר שנה או שנתיים וראה יצחק שלא החליף מראיתו ידע שזו תולדתו, עיי"ש].

והראה לרבינו מש"ב חתם סופר (שם), וז"ל: ועתה אני מוסיף, שאינו נכנס לחיוב מצוות בזמנו שהרי לא הביא ב' שערות, שהיה כולו מלא שער מאז, והני שומא נינהו, ואינו נעשה בר מצוה אלא אחר שעברו רוב שנותיו, ואח"כ נעשה גדול למפרע וחייב על כל מה שעשה, עכ"ל חת"ם.

רבינו: ער איז סותר וואס ער זאגט אין די תשובות אז ביי בן נח גייט מען נישט נאך די שיעורין, אזוי זאגט דאך דער רמב"ם (הל' מלכים פ"ט ה"י), ער ברענגט טאקע דעם רא"ש (תשובה כלל ט"ז סי' א') אז שתי שערות און בן י"ג איז אויך אין כלל פון שיעורין וואס איז א הלכה למשה מסיני, במילא קומט אויס אז אויב א בן נח איז א בר דעת, איז ער שוין מחוייב ווען ער איז בקטנות אויך.

הגר"ז: דאס האט מיך א איד געפרעגט ממש נעכטן, און כ'האב עס יעצט געוואלט פרעגן...

יא, דאס איז א סתירה, דער חתם סופר זאגט דאך, אז דער יסוד פון גדלות איז תלוי אין שיעורין וואס איז הלכה למשה מסיני, און דאס, זאגט דאך דער רמב"ם, אז עס איז נישט געזאגט געווארן לגבי בן נח.

רבינו: חוץ אויב מ'זעט אננעמען אז עשו האט א דין ישראל, מ'זעהט אויס אז ער נעמט אן אז ער האט געהאט א דין ישראל, אזוי איז משמע אין גמרא (קידושין יח.)⁸

8

וז"ל הגמרא שם: רב חייא בר אבין אמר רבי יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה דכתיב כי ירושה לעשו נתתי את הר שעיר, ודלמא ישראל מומר שאני, וכן משמע מדברי הגמ' ביבמות (דף ק.).

הגר"ז: ס'איז א חידוש עצום.

רבינו: דער חתם סופר אין די תשובות, איז אויך א חידוש, אז ביי א בן נח איז נישטא קיין קטנות, נאר אויב ער איז נישט קיין בר דעת איז ער א שומא, און ווען ער ווערט א בן דעת ווערט ער א גדול אפילו ביי צעהן יאר.

מ'פרעגט דאך אז אין די גמרא (כתובות יא.) שטייט אז גר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין, לכאורה וואס הייסט קטן, ס'איז דאך נישטא אזא זאך קטן ביי א בן נח.⁹

מ'מוטשעט זיך מיטן חתם סופר, אבער דער חתם סופר זאגט אזוי.

הגר"ז: ס'איז אין די תשובות אין יורה דעה.

רבינו: ס'איז אין צוויי פלעצער אזוי [סי' קפ"ד ד"ה וכבר, וסי' שי"ז ד"ה הנה]¹⁰.

הגר"ז: דאס האט מיך נעכטן א איד געפרעגט...

בכלל איז אויך א חידוש וואס דער חתם סופר זאגט, אז וועגן דעם האט יעקב מיט רבקה נישט מוחה געווען אויף די רשעות פון עשו, ווייל ער איז געווען א קטן ביז רוב שנותיו, האבן זיי אים געלאזט מאכן וואס ער וויל, 'קטן אוכל נבילות אין בית דין מצווין להפרישו', דערפאר 'לא מחו בו'. אבער ס'איז א חידוש, לאמיר זאגן אז ער איז 'כולו כאדרת שער' אבער ער איז דאך א ספק.

דער רוקח זאגט וואס איז 'כולו' כאדרת שער, ווייל ער האט געהאט א בארד אויך, ווייל אין תרגום יונתן שטייט אז ער איז געבוירן געווארן מיט א בארד, זאגט דער רוקח פון וואו האט עס גענומען דער תרגום יונתן, פון דעם וואס עס שטייט 'כולו' כאדרת שער, אז ער איז געבוירן מיט א בארד.

רבינו: די וועלט פרעגט די קשיא פארוואס איז געווען יעקב מפרכם לצאת (כ"ב ברשי" עה"פ ויתרוצו), ער לערנט דאך דארט תורה פון א מלאך (כמבאר בגמ' נדה ל:), איז וואס איז אים שלעכט, נאר - זאגט די וועלט א ווערטל - מיט עשו אין איין חדר האט ער נישט געוואלט, אפילו ער לערנט פון א מלאך (ועי' בדברי יואל לסוכות (דף קפ:) מה שכתב בזה).

עס קען זיין נאך, עס שטייט (שמות יב, יב) ועברתי בארץ מצרים וגו', אני ולא מלאך (כ"ה בהגדה של פסח), פארוואס וואלט נישט גוט געווען דורך א מלאך, נאר שטייט אין זוהר הק' (פ' וירא דף קי"ז) אז דער מלאך וואלט נפגם געווארן אין מצרים, וועגן דעם אני ולא מלאך, אזא גרויסע טומאה איז דארט געווען (ועי' בעצי חיים ריש פ' בא מה שכתב בזה דבר נחמד).

דאס קען זיין אויך דא ביי עשו, אז עשו איז געווען אזא גרויסע טומאה, אז אפילו במעי אמו האט ער שוין געהאט א יצר הרע, און היה מפרכם לצאת לפתחו של עבודה זרה, אזוי אז מ'האט נישט געקענט אריינשיקן דארטן א מלאך

ועיין בספר טורי אבן על מסכת חגיגה (דף ג.) שכתב בתו"ד: וה"נ משמע דהאבות קצת דין ישראל עליהן. דכפ"ק דקדושין (דף יח.) רצה למילף דעכו"ם יורש את אביו. מדכתיב כי ירשה לעשו נתתי. ודחי דילמא ישראל מומר שאני. אע"ג דבכמה מקומות מצינו שדין בן נח עליהן כדאמ' בפ"ו דחולין (דף ק) והלא מבני נח נאסר גיד הנשה ועדיין בהמ' טמאה מותרת להם. והאי מבני נח דקאמ' אבני יעקב לחוד קאי. מדפי' התוס' פ"ב דפסחים (דף כב.) והא עמרם נשא דודתו. ואברהם אמר אחותי בת אבי היא כדין בן נח כדאמ' בפ"ז דסנהדרין (דף נה ע"ב).

מ"מ י"ל אע"ג דלכלל ישראל לא באו מ"מ מכלל בני נח יצאו מימי אברהם. וה"נ תנן בפ"ג דנדרים (דף לא ע"א) שאינו נהנה לב"נ מותר בישראל ואסור באומות העולם ובגמ' אטו ישראל מי נפקא מכלל בני נח אין כיון דאתקדש אברהם איקרו על שמו. ובמקום אחר יש להאריך בזה.

וע"ע בחי' הגרי"ז (יומא כה:) שג"כ כ' בסברא הג"ל.

9

וכן משמע בתוס' רי"ד (כתובות יא.) בד' החת"ס שמבאר ששיעור גדלות בגר קטן כשבא למחות, הוא משיגוע לכלל דעת, ולא בד' הרימב"א שכ' שמחאת הגר קטן על גירותו הוא רק בהיותו בן י"ג שנה.

אמנם מן הפלא לציין שבשו"ת צפנת פענח (סי' ק"א) שמחדש שבבן נח דין גדלות תלוי רק בשנים, ואילו דין גדלות של שערות לית ליה, והוא היפוך מוד' החת"ס.

ועיין באור שמוח (פ"א מגדלים ה"ד) שחקר באריכות האם דין גדלות ענינו בגופו של האדם וזהו ענין ב' שערות, או שעיקר גדלות האדם תלוי בחכמתו ותבונתו, וכתב שנצטער הרבה בחקירה זו, עיי"ש.

10

ובשני המקומות כתב שם החתם סופר שרב אחד העיר אותו בדבר זה, והוא הגאון רבי יהודה אסאד ז"ל, ושאלתו אל החת"ס נדפסה בספרו שו"ת יהודה יעלה.

לערנען מיט יעקב, דערפאר איז געווען יעקב מפרכם לצאת.

הגר"ז: אזוי?, דאס איז דעם רבינ'ס ווארט, אז דערפאר האט ער געוואלט ארויס גיין לערנען, ווייל דארט קען ער נישט לערנען, ווייל א מלאך איז דארט נישט געקומען.

רבינו: נו, אויב אזוי האט דאך יעקב שאדן געהאט?, נאר עשו איז דאך געבוירן געווארן קודם, און נאך דעם וואס עשו איז ארויס, איז דער מלאך אנגעקומען, אזוי האט יעקב יא געהאט א מלאך.¹¹

הגר"ז: עס קען זיין אז וועגן דעם איז מוסבר וואס עס שטייט אין פסוק ויצא הראשון כולו כאדרת שער ואחרי כן יצא אחיו, פרעגט דער חתם סופר רש"י ברענגט דאך אויבן (פ' לך לך טו, א) אז 'אחר' איז סמוך, און 'אחרי' איז מופלג, איז וואס איז 'ואחרי כן' פארוואס איז עס געווען מופלג, פארוואס האט עס לאנג געדויערט? נאר לויט דעם אז אינמיטן איז געקומען דער מלאך צו יעקב אים לערנען כל התורה כולה, האט עס געדויערט, יעצט וויל שוין יעקב נישט ארויס גיין, ער האט דאך שוין געהאט א מלאך, איז 'ואחרי כן' ס'האט געדויערט לאנג.

רבינו: כ'האב אמאל געזאגט [ליישיב הקשיא למה היה יעקב מפרכם לצאת, הלא בהיותו במעי אמו למד תורה מפי המלאך], די גמרא (כתובות ה.) זאגט גדולים מעשי צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, וועגן דעם ווען מ'ווערט געבוירן לערנט מען דאך די תורה פון א בשר ודם, מ'דארף זיך פלאגן אויף תורה, און דאס איז אסאך חשוב'ער פון דעם וואס מ'לערנט פון א מלאך.

מיט דעם קען מען פארשטיין פארוואס פרייטיג צונאכטס ווען עס איז נולד א בן זכר מאכט מען א שלום זכר (כ"כ הרמ"א פ' רס"ה ס"ב), און דער טורי זהב (סקי"ג) זאגט אז ס'איז וועגן תנחומין [שבאים לנחמו על ששכח תורתו שלמד

11

ועי' בדברי יואל (פ' תולדות עמ' תר"א) שכתב בעי"ז, וזה תו"ד שכל זמן שהיה עשו עמו ביהוד לא היה אפשר לו ללמוד תורה בלי שום סיג ופסולת כלל, ואולי למעם זה יצא עשו תחילה, כדי שישאר יעקב לבדו שעה קלה, ובאותו שעה שלא היה עשו עמו במחיצתו, קיבל יעקב חלקו בתורה באופן נעלה מאוד, עיי"ש בדב"ה"ק.

במעי אמו], לכאורה וואס איז די נחמה, און פארוואס איז מען מנחם פרייטיג צונאכט'ס און נישט גלייך ווען ער איז געבוירן געווארן.

נאר די קדושת שבת איז קביעא וקיימא, אבער תוספת שבת דאס האבן שוין חכמים געמאכט, לכאורה וואס פעלט אויס תוספת שבת, וואס פעלט דען פאר'ן שבת וואס דער אויבערשטער האט געמאכט, נאר זאגט דער ייטב לב (פ' אמור) אז 'גדולים מעשי צדיקים', די תוספת שבת וואס איז מעשה צדיקים איז מער פונעם שבת אליינס,¹² און וועגן דעם נאכ'ן צולייגן תוספת שבת ווערט דער תינוק מנוחם, ער זעהט דאך פון תוספת שבת אז גדולים מעשה צדיקים, נאך מער ווי לערנען פון א מלאך.

הגר"ז: מ'זאגט אז דער גר"א האט נישט געוואלט לערנען תורה פון קיין מלאך, דאס איז געווען נאכדעם וואס ער איז שוין געווען דא, און האט זיך שוין געמוטשעט, האט ער שוין געפילט וואס הייסט דער מעם פון לערנען אליינס, און זיך פלאגן אויף תורה.

הגר"ז כיבד את רבינו בברכת לחיים

רבינו: לחיים, הצלחה און סייעתא דשמיא מיט הרחבת הדעת מיט אלעם גוטן.

הגר"ז: אמן, מ'זאל פארן געזונטערהייט מיט אלעם גוטן.

ואח"כ עברו בניו וחתניו שיחיו לקבל שלום מרבינו

ונפרד רבינו ממנו לשלום

12

עי' בייטב לב (ש) שענין תוספת שבת הוא מעשה הצדיקים, כי כל המועדים תלויים בבית דין והם מעשה צדיקים, אבל שבת קדושה וקיימא ולא תלוי במעשה צדיקים, אך על ידי שבני ישראל הם מקדשים את השבת בתוספת משלהם, הם משפיעים קדושת שבת מבעוד יום, וכדאיתא בשולחן ערוך (אורח חיים סימן רס"ג ס"ב) אם רוב הקהל קבלו עליהם שבת, המיעוט נמשכים אחריהם בעל כרחם, עיי"ש. נמצא גם שבת הוא מעשה צדיקים, עכ"ד.

דרוש לפרשת השבוע מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ונקדים עוד דברי מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (לראש השנה עמוד סג) על מה שאמרו חז"ל (עירובין יג:) גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו מפני שלא יכלו חביריו לעמוד על סוף דעתו. דלפי זה יתכן כי מה שאין הלכה כרבי מאיר היינו דוקא בעולם הזה, שלא יכלו לעמוד על סוף דעתו, אבל להיות כי כלפי שמיא גלוי שאין בדורו כמותו, והקב"ה יכול לעמוד על סוף דעתו של רבי מאיר, שפיר הקב"ה כביכול פוסק הלכתא כרבי מאיר, עכ"ד. והנה כתב במלא הרועים דרבי מאיר ס"ל מין במינו בטיל, ולפי זה הגם דלהלכה רוב אמוראי ס"ל דמין במינו לא בטיל, מכל מקום כיון דרבי מאיר ס"ל מין במינו בטיל, גם הקב"ה פוסק כמותו, ועל כן אף אם אין אנו זוכים לכון בדמעותינו למען כבוד שמים, והוי דמעותינו מין במינו בדמעות של עשו, עם כל זה צריך הקב"ה להושיענו דהוא פוסק כרבי מאיר דמין במינו בטיל.

ובזה יתבאר מה שהיה יעקב אבינו מתיירא שמא יהרוג את אחרים זה רבי מאיר, כי יעקב אבינו צפה על דורות העתידים וראה שיצטרכו להוושע על ידי פסקו של רבי מאיר, כי רק על ידי זה יקבל הקב"ה דמעותיהם לבטל דמעותיו של עשו הרשע, ולכן היה מתיירא שמא יהרוג את אחרים, זה רבי מאיר, וח"ו לא יהיה פסקו לדורות העתידים דמין במינו בטיל.

והנה כתב הרמב"ן (פ' לך) שהאבות הקדושים עשו בכל מעשיהם פועל דמיוני לדורות הבאים ולבניהם אחריהם בכל דור ודור. ובכן י"ל כי לעת כזאת כאשר הלך יעקב אבינו אל עשו הרשע, רצה לפעול לטובת דורות הבאים, בזמן אשר לא יזכו לכון בכל תפלותיהם אך ורק למען כבוד שמים, עם כל זה יתבטלו דמעותיו של עשו הרשע. וזה שאמר באותה שעה נשא יעקב את עיניו וראה את עשו שהוא בא מרחוק, היינו בדורות העתידים, תלה עיניו למרום, כי בשמים הקב"ה פוסק כרבי מאיר דמין במינו בטיל, ועל זה בכה יעקב אבינו וביקש רחמים מלפני הקב"ה והתפלל על דורות העתידים דכאשר יורידו כנחל דמעה בשעה שיצטרכו לישועות ורפואות, יקבל הקב"ה דמעותיהם ולא ידקדק אחריהם על מה שאינם על צער וגלות השכינה, כי זה עצמו שבני ישראל מורידים דמעות להקב"ה הרי הוא חשוב לפניו יתברך בכל אופן שהוא, ויכולים לבטל על

ויירא יעקב מאוד ויצר לו, פירש"י ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים. וכתבו המפרשים שהכוונה על רבי מאיר שעתיד לצאת מעשו כמבואר בגמרא (גיטין נד:), ונקרא בשם אחרים כמאמרם (הוריות יג:) מאן אחרים רבי מאיר. ותמוה מדוע נתיירא יעקב אבינו בכאן דייקא ממה שיהרוג את רבי מאיר.

(ב) ויאמר אם יבא עשו אל המהנה האחת והכהו והיה המהנה הנשאר לפליטה, במדרש רבה (פעה"ה ס"ג) באותה שעה נשא יעקב את עיניו וראה את עשו שהוא בא מרחוק, ותלה עיניו למרום, בכה וביקש רחמים מלפני הקב"ה, ושמע תפלתו, והבטיחו שהוא מושיעו מכל צרותיו בזכותו של יעקב, שנאמר (תהלים כ ב) יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב, וצריך ביאור.

וי"ל בהקדם דברי קדשו של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג ז"ל (ע' (הובא בהקדמת הספר נזיר השם) אהא דאיתא בזוהר הקדוש (שמות דף יב:) פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי, כד ישתלמון ויכלון בכי דמעות דבכה עשו קמי אבוי, דאינון אחיתו לישראל בגלותיה, כיון דיכלון אינון דמעון בבכיה דישראל יפקון מגלותיה, וקשה הלא מעת החורבן כבר בכו ישראל נהרי נחלי דמעות ואיך אפשר שעדיין לא כלו דמעותיו של עשו, אולם ידוע (פסחים כט:) דמין במינו אפילו באלף לא בטל ומין בשאינו מינו בשמים, והנה עשו בכה על הברכות שהיו דברים גשמיים מטל השמים ומשמני הארץ, ובכיותיהם של ישראל הם גם כן על דברים גשמיים הב חיי ומזוני, והוא מין במינו, ולכן לא בטלים הדמעות של עשו, אבל אם יהיה בכיותינו על גלות השכינה ועל צער של מעלה, אז יתבטלו דמעות של עשו מק בשאינו מינו, וזהו ביאור הכתוב (שמואל א כ כז) מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם, היינו מדוע לא בא בן ישי מלך המשיח, יען שמתפללים רק על גשמיות לחם ומזון ולא על גלות השכינה, עכדה"ק. (ועיי' בברך משה בפרשתן עמוד רכב לדרכו).

ועל פי זה יש לפרש מה דכתיב להלן בפרשה (לג ט) ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך, ופ' בקולו של יעקב בפרשתן מה שאמר יש לי רב, ר"ל אני סובר כסברת רב. ולדרכינו הכוונה שאמר עשו ליעקב, אני סובר כסברת רב, דרב ס"ל (פסחים כט:) דמין במינו לא בטיל, וממילא אין דמעותיו בטלים בדמעות בני ישראל, דהוי מק במינו.

ידי זה דמעותיו של עשו הרשע, ושמע ה' תפלתו והבטיחו שהוא מושיעו מכל צרותיו.

ועל פי זה יש לפרש מה שאנו אומרים בפיוט (שלוש עשרה מדות), יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות, שתשים דמעותינו בנאדך להיות, ותצילנו מכל גזירות אכזריות, כי לך לבד עינינו תלויות, ביאור הענין דהנה בימים הקדושים אנו מפילים תחנה ובקשה לפני מלך מתרצה בדמעות להוושע בישועה שלימה, ולזה מבקשים שתשים דמעותינו בנאדך להיות, שיבא לפניך נחלי

דמעות של בני ישראל השופכים לב כמים, ותצילנו מכל גזירות אכזריות, להנצל מכל עקתין בישק, ואף אם לא זכינו לכוך בדמעותינו אך ורק למען כבוד שמים ויש חשש שיקטרגו המקטריגים דהוי מין במינו בדמעות של עשו הרשע ואינם בטלים בדמעות בני ישראל, עם כל זה כי ל"ך לבד עינינו תלויות, והקב"ה פוסק כרבי מאיר, ורבי מאיר ס"ל דמין במינו בטיל, ועל כן שפיר יתבטלו דמעותיו של עשו הרשע, ונזכה לשנת גאולה וישועה אמון.

לרגל השמחה בחצרות קדשינו

- זיעה של מצוה מבטל דמעותיו של עשו הרשע -

בעת עשיית המצות לכבוד פסח. ובשערי תשובה (סימן ר"ג סק"ב) הביא כן לגבי הכנות לשב"ק, עי"ש. (ועיי' טו"ז או"ח סימן ת"ס סק"ב). ולפי זה יתכן לומר שעל ידי שמקימים מצות הבורא בכוחות הגוף והאדם מזיע מן קיום מצוה, אזי מתבטלים דמעות של עשו באותו זיעה, ומי הזיעה במי הדמעות הוי מין בשאינו מינו, ושפיר בטל.

וזה יש לרמז בדברי חכמים שאמרו רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת, כי כבר אמרו דורשי רשומות כל"ה ראשי תיבות כ"י לה' ה'מלוכה, ומבואר בספרי קודש שעל ידי מצות שמחת חתן וכלה מתעורר הגאולה העתידה, שיתקיים יעוד הנביא (עובדיה א כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה. וזה שהיה מרקד אתלת, היינו שהיה רוקד בהתאמצות יתירה עד שהיה מזיע הרבה, כדי לבטל בזה הני תלת דמעות של עשו הרשע, ועל ידי זה נזכה לגאולה העתידה בעגלא ובזמן קריב.

במס' כתובות (דף י"י). אמרו עליו **על** רבי יהודה בר אלעאי שהיה נוטל בד של הדס ומרקד לפני הכלה ואומר **כלה נאה וחסודה, רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת.**

י"ל על פי מה דאיתא במדרש תנחומא (קדושים סט"ו) רבי אלעזר אומר שלש דמעות החיל עשו הרשע, אחד מעינו של ימין ואחד מעינו של שמאל, והשלישית נקשרה בעינו ולא ירדה, אימתי בשעה שברך יצחק את יעקב, בוא וראה כמה שלוח נתן לו הקב"ה שנאמר (תהלים פ ו) האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שלישי. ובזוה"ק איתא (שמות דף י"ב) פורקנא דישראל תליא כד ישתלמון ויכלון בכי דמעות דבכה עשו קמי אבוי, דאינון אחיתו לישראל בגלותיה, כיון דיכלון אינון דמעון בבכיה דישראל יפקון מגלותא.

ויש למצוא תרופה לנפשינו לבטל מי דמעות של עשו הרשע, על פי דברי האריז"ל (משנת חסידים מס' ניסן פ"ג מ"א) בגודל התיקון שיוצא על ידי הזיעה שהאדם מזיע

דברות קודש והתחזקות מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לסיום מסכת סוטה

- חשיבות תפילות בני ישראל -

אים, און אפילו ער איז כאפס וכאין, זענען אבער זיינע תפלות זייער חשוב, ווייל דער באשעפער דאוונט מיט אים.

טייטשט ער דעם פסוק אדוני שאל את עבדיו, אדוני גייט ארויף אויפן הייליגן באשעפער, שאל, ער דאוונט, את עבדיו, מיט זיינע קנעכט, ער דאוונט צוזאמען מיט יעדן איד.

די משנה אין **סוף מסכת סוטה** רעכנט אויס ווי אזוי ס'וועט זיין בעקבתא דמשיחא, זאגט די משנה **אין לנו**

ס'איז דא א ווארט פון הייליגן ראפשיצער רב ז"ל אין זרע קודש פ' ויגש, ער זאגט ווען א איד שטעלט זיך דאווענען פארן הייליגן באשעפער, און ער מאכט זיך אביסל א חשבון הנפש, ווי אזוי גיי איך דאווענען צום באשעפער, בק איך דען עפעס ווערט?, זענען מיינע תפלות עפעס ווערט?, און ער ווערט ביי זיך זייער צוקלאפט און צובראכן. זאגט ער אזוי, א איד דארף וויסן, אז אין וואסערע מצב ער זאל נישט זיין, ווען ער דאוונט צום באשעפער, דאוונט דער באשעפער צוזאמען מיט

און ער קען נישט געהעריג ארויסזאגן זיין בקשה, העלפט אים דער טאטע צו, ער זאגט מיט אים מיט, און ער לערנט אים אויס ווי אזוי ער זאל רעדן, און דאס זעלבע טוט דער אויבערשטער מיט אונז, און אז השי"ת איז מתפלל ווערט יעדע תפלה נתקבל.

דינער למוסדות ב"פ מוצאי שב"ק ויצא תשע"א

על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, בעקבתא דמשיחא אין די שוואכסטע דורות אז א איד וועט וועלן בעטן א תפלה צום הייליגן באשעפער, און ער וועט פילן ער איז נישט ווערט מתפלל צו זיין, אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, אונז האב מיר א טאטע אין הימל, און מען זעט א קליין קינד ווען ער בעט עפעס דעם טאטן,

שלא יתיאש אדם מן הרחמים (ב)

ערלעדיגט, און יעקב אבינו איז ארויסגעגאנגען און ער האט געהאט א מלבוש אנצוטון. אזוי ברענגט דער חיד"א די מעשה פון יעקב אבינו.

אז מ'הייבט אן זיך מתבונן צו זיין דעם מצב פון יעקב אבינו, וויאזוי ער איז געווען. האט עמיצער אריינגעטראכט? ער גייט ארויס, ער קומט אן על אם הדרך, און מ'בארויבט אים, מ'נעמט אים צו אלעס, אלעס אלעס, און ער זעהט זיך אן גארנישט, ער קען קיין ריר נישט גיין אפילו, ער קען נישט רעדן צו קיינעם קיין ווארט. א שרעקליכע שרעקליכע מצב. עמיצער זאל זיך דאס פארשטעלן.

יעקב אבינו זאגט, אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, אכן יש ה', ה' איז דאך רחמים וחסדים. יעקב אבינו אק אזא מצב האט געזאגט, אכן יש ה' במקום הזה, דאס איז לויטער חסדים. איי, אין וואספארא מצב איז ער? ואנכי לא ידעתי, איך פארשטיי עס נאר נישט, איך זעה נאר נישט די חסדים, אבער ס'איז אלעס לויטער חסדים פונעם אויבערשטן.

דאס איז א איד. אין יעדן מצב, אלעס איז חסדים פונעם בורא כל עולמים, צי מ'פארשטייט יא צי מ'פארשטייט נישט.

אודא', מ'דארף בעטן דעם הייליגן באשעפער אז ס'זאל זיין חסדים מגולים, מ'זאל זעהן, בבחינת 'הראנו' ה' חסדיך, מ'זאל זעהן מיט די פליישיגע אויגן די חסדים פונעם הייליגן באשעפער.

דער אויבערשטער זאל העלפן. אידן מאכן מיט, ס'איז שווערע זמנים. דער אויבערשטער זאל העלפן, ס'זאל לייכטער ווערן, ס'זאל בעסער ווערן, ס'זאל זיין גרינגער פרנסה, מיט הרחבה גדולה, מיט הרוחה, בריווח ובניקל, און מ'זאל זוכה זיין צו אלעם גוטן.

ביז דער אויבערשטער וועט העלפן, מיר וועלן אלע זוכה זיין אנטקעגן צו גיין דעם גואל צדק, מ'זאל זוכה זיין צו ישועת כלל ישראל ובשמחתן, בביאת גוא"צ בב"א.

דינער למוסדות ב"פ תשס"ט

מ'לעבט אין א שווערע תקופה, דער פינאנציעלער מצב איז שווער, דער מצב הפרנסה איז שווערער געווארן פאר א גרויס חלק פון כלל ישראל.

איך וויל ארויסברענגען דא אפאר ווערטער, צו זאגן פאר אידישע קינדער. עם ה' חזקו ונתחזקה, לאמיר זיך מחזק זיין אין די שווערע מצבים, אין דעם שווערן מצב. דער אויבערשטער וועט העלפן, ס'וועט בעסער ווערן.

איך האב אזוי אריינגעטראכט די וואך אק די סדרה, אז מ'איז זיך מתבונן אינעם מצב פון יעקב אבינו. יעקב אבינו איז ארויסגעגאנגען פון זיין פאטער'ס הויז, און ער האט אים מיטגעגעבן א גרויסן פארמעגן, און אזוי איז ער געגאנגען קיין חרן, ער האט געוואוסט אז ער דארף חתונה האבן, ער דארף אויפשטעלן י"ב שבטי קה, ער דארף אויפשטעלן א כלל ישראל, יצחק אבינו האט אים פארזארגט ער זאל האבן וואס ער דארף.

אויפן וועג ווייסט דאך יעדער איינער וואס האט פאסירט, וואס אליפז הרשע איז אים נאכגעלאפן, ער האט אים געוואלט הרג'ען, ער האט ביי אים אוועקגענומען וואס ער האט געהאט.

דער חיד"א ברענגט אראפ, אליפז האט אים צוגענומען דאס געלט, דאס פארמעגן וואס ער האט געהאט. דער חיד"א זאגט, אליפז האט אים אלע מלבושים צוגענומען, יעקב אבינו האט זיך געזען אן א העמד, אן א מלבוש, אזוי האט אליפז איבערגעלאזט יעקב אבינו, א מצב אז נישטאמאל א אידיש ווארט האט ער געקענט זאגן.

זאגט דער חיד"א, יעקב אבינו האט זיך דערזען אין אזא שווערן מצב, דארט איז געווען א וואסער דערנעבן, איז יעקב אבינו גלייך אריינגעגאנגען אין וואסער. איז אנגעקומען צו רייטן א רייטער אויף א פערד, און ס'איז יענעם הייס געווארן, און ער האט באשלאסן אז ער גייט כאפן א שוויים. ער האט זיך אויסגעטון און אראפגעלייגט דארט די מלבושים, און ער איז אריינגעגאנגען אין דעם וואסער זיך אפקילן. איז געקומען א וואל און האט אים

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הגנו משגרים ברכת מז'ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללנו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים
ר' יואל (ברמי"ו) ווייס נ"י, תאומים
ר' אהרן בצלאל פרושנובסקי נ"י
ר' חיים בעריש שפילמאן נ"י
הולדת הבנות
ר' מאיר יודא הערשקאוויטש נ"י
ר' יואל (ברמי"ו) ווייס נ"י
ר' יואל (ב"ר שמואל) לאנדא נ"י
ר' שלום יוסף סאמעט נ"י
ר' יואל (ברמי"א) סימאן נ"י
ר' יואל (ב"ר העניך) פריעד נ"י
ר' מנחם מענדל (בהנ"ה) פריעדמאן נ"י
ר' יואל (ברמי"ש) ראזענבערג נ"י
הכנסת בנים לעול התורה והמצוות
מורה חיים הערש שטערן הי"ו
מורה זלמן לייב גאלדמאן הי"ו
מורה יצחק פייערשטיין הי"ו

בארא פארק

הולדת הבנים
ר' דוד יואל ב"ר אהרן אלעזר ראזענבערג הי"ו
ר' אליעזר יואל ראזענבערג הי"ו
אירוסין הבן
ר' אברהם צבי אייגנער הי"ו
נישואי הבנים
הרב יוסף טייטלבוים שליט"א אב"ד נעפלעמייץ
ר' ישעי' שלום זילבערשטיין הי"ו
ר' הערשל וועלז הי"ו

לאנדאן

אירוסין הבן
הגה"צ אב"ד דקהילתינו לאנדאן שליט"א
הולדת הבנים
מורה דוד ברוך האלבערשטאם שליט"א, לאנדאן
בן הרב יושע העשיל האלבערשטאם שליט"א, לאנדאן
חתן הרב נפתלי צבי האראוויטש שליט"א, לאנדאן
מורה חיים מאיר עהר ענטאל הי"ו, אנטווערפן
מורה שלום יצחק שעהר הי"ו אנטווערפן
מורה יואל פאטל הי"ו, אנטווערפן
חתן הרב בעריש קאהן שליט"א, ראה"כ אנטווערפן

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחדרת קודש וברגשי גיל וחדוה משגרים את ברכת מז'ט אל מול פני

נ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל נישואי נכדתו הח' שתחי' למול מזל טוב בשעתו"מ
בת חרב"ג הגה"צ ר' שמעון ואב מיייליש שליט"א
רב בהמ"ד ישמח משה קרית יואל

בני ברק

נישואי הבן
הרב חיים אורי ראזענבערג שליט"א, מנה"ר בת"ת
הולדת הבן
מורה יעקב מאיר ראזענבערג נ"י
ולחוטנו מורה יצחק סאנד ער הי"ו
ולחוטנו מורה זלמן סאנד ער הי"ו
הכנסת בנים לעול התורה והמצוות
מורה נחמן צבי ענגעל הי"ו
ולחוטנו מורה שלמה זלמן דאסקאל הי"ו

ירושלים

נישואי הבן
מורה זוסיא ארי' שטערן הי"ו
הולדת הבן
מורה יואל גאלדבערגער הי"ו
ולאביו הרב ישראל שלום גאלדבערגער, ר"מ בשיבה"ק בב"ב
ולחוטנו מורה אלכסנדר עק שטיין הי"ו
ולוקינו מורה יוסף גאלדבערגער הי"ו, גבעת שאול

בית שמש

הולדת הבנות
הרב אברהם ברוך ראזענבערג שליט"א
בן נ"ק הגה"צ יהושע ראזענבערג שליט"א, גאב"ד קרית רמ"א
חתן הרב מנחם יודא חנא שליט"א מספינקא
הרב אייזיק פרידמאן שליט"א
בן הגה"צ ר' משה פרידמאן שליט"א, דומ"ץ דקהילתנו ב"פ
חתן אדמו"ר מנחל אהרן שליט"א
הכנסת בנות לעול התורה והמצוות
מורה צבי עקיבא ברייטשטיין הי"ו
מורה נפתלי ראטשילד הי"ו
ולאביו מורה יעקב ראטשילד הי"ו
שמחת הבר מצוה ביום ד' באולמי עסטרייכער

וויליאמסבורג

הולדת הבנים
מורה יואל גאנדל הי"ו
מורה ראובן אליעזר ב"ר אפרים שלום שווארץ הי"ו
מורה נפתלי הירצקא בהרב אברהם וואלף פריעדמאן הי"ו
מורה אפרים ב"ר משה לייב העכט הי"ו
מורה מענדל בער ב"ר אברהם ווידער הי"ו
מורה יושע הכהן ב"ר שלמה יוסף ג' עלב הי"ו
מורה יואל ב"ר בנימין אהרן ווערצבערגער הי"ו
מורה יחיאל אלטער בהרב ישראל שלום שליט"א טובי הי"ו
הולדת הבנות
מורה משה יוסף ב"ר אברהם שמואל פריעדלענד ער נ"י
מורה דניאל הירש הי"ו
מורה אלי' ב"ר זלמן לייב פאוועל הי"ו
מורה יואל ב"ר חיים אלי' בערגער הי"ו
מורה חיים ברוך ב"ר יעקב יוסף דיימאנד הי"ו
מורה יואל ב"ר חיים צבי קלייבערגער הי"ו
הכנסת בנים לעול התורה והמצוות
מורה שלום יוסף מאנדעל הי"ו

מאנטרעאל

הולדת הבן
מורה יעקב צימערמאן הי"ו
ולחוטנו מורה ישראל בלייזר הי"ו

מאנסי

הולדת הבנים
הרב נפתלי ווא זנער שליט"א
בן הגה"צ אב"ד ר"מ דקהילתנו שליט"א
מורה שלמה יואל קארנבלי הי"ו
בן מורה חיים קארנבלי הי"ו, קרית יואל
מורה יואל ווערצבערגער הי"ו
חתן מורה יצחק ברוך ברוין הי"ו
מורה מנחם ניהיזער הי"ו
מורה יואל בנימין דייטש הי"ו
הולדת הבנות
מורה יואל וואלף הי"ו
מורה דוד שלאמייק הי"ו

אירוסין צאצאיהם

ר' יעקב יונתן בלייך נ"י, וויליאמסבורג	החתן יקותיאל צבי נ"י	ר' יצחק בערל הערשקאוויטש נ"י, קרית יואל
ר' יושע הערש גליק נ"י, וויליאמסבורג		ר' ישראל ארי' גאלדבערגער נ"י, בארא פארק
ר' טובי' אברהם שאהנעלד נ"י, וויליאמסבורג		ר' אליעזר יצחק גוטמאן נ"י, בארא פארק
ר' יצחק אייזיק לעווי נ"י, קרית יואל	החתן ברוך ליפא נ"י	ר' ישכר בעריש גפן נ"י, קרית יואל
ר' בערל (ברמי"א) פאלאטשעק נ"י, קרית יואל	החתן אהרן יודא נ"י	ר' יצחק ברוך ברוין נ"י, מאנסי
ר' יושע פריינד נ"י, בארא פארק	החתן מאיר נ"י	ר' יעקב הערש ראזענוואסער נ"י, וויליאמסבורג

נישואי צאצאיהם

ר' צבי אלימלך גראס נ"י, וויליאמסבורג	החתן יואל נ"י	ר' אהרן יונתן ראזענטאל נ"י, וויליאמסבורג
ר' אלי' יודא פר ענקל נ"י, וויליאמסבורג	החתן יואל נ"י	ר' ישראל ישכר לעווי נ"י, לאנדאן
הרב שמואל משה פריעדמאן שליט"א, קרית יואל	החתן יואל נ"י	הרב יעקב ווייס שליט"א, מאנסי - ר"מ ישיבת קהלת יעקב פאפא
ר' מנחם יודא אונגאר נ"י, קרית יואל	החתן יעקב נ"י	ר' בנימין מעזעי נ"י, קרית יואל
ר' יששכר שבת וויינבערגער נ"י, ירושלים	החתן יואל נ"י	ר' אברהם מרדכי הלוי גאלדשטיין נ"י, קרית יואל
הרב אברהם חיים האלבערשטאם שליט"א, רב קהל עץ חיים לאס אנדשלעס	הרב שלום ענגלענדער שליט"א, ר"מ בשיבה בעלזא מאכנאווקא לאנדאן	ר' יו"ט יאקאב נ"י, מאנסי
ר' יצחק פערלמוט ער נ"י, מאנסי		ר' ישראל מרדכי פרוש יונבסקי נ"י, קרית יואל
ר' יושע קלאגסברון נ"י, מאנסי	החתן יושע דוב נ"י	ר' שלום יצחק שעהר נ"י, לאנדאן
ר' משה שמעון העלד נ"י, אנטווערפן	החתן ישעי' נ"י	ר' אשר אנטשיל גראד נ"י, לאנדאן
ר' יו"ט צבי גליק נ"י, לאנדאן		ר' אברהם שעהר נ"י, לאנדאן
ר' חנא סאלינסקי נ"י, לאנדאן		

אדער קען מען שיקן דורך א פקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-52764837 און אין אר"י 845-662-5579